

Jaarstukken

2016

Colofon

Versienummer: 0.1

Status: Concept

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Leeswijzer	6
1 Inleiding	8
1.1 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	8
1.2 Bijzondere gebeurtenissen en ontwikkelingen in 2016	8
2 Programma Crisis- en rampenbestrijding	14
2.1 Risicobeheersing	14
2.2 Incidentbestrijding	21
3 Programma Regionale Ambulance Voorziening (RAV)	31
4 Paragrafen	35
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	35
4.2 Financiering	37
4.3 Vennootschapsbelasting	39
4.4 Investeringsbegroting en onderhoud kapitaalgoederen	39
4.5 Verbonden partijen	39
4.6 Organisatie en bedrijfsvoering	39
5 Jaarrekening	44
5.1 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar	45
5.2 Balans per 31 december	46
5.3 Grondslagen van resultaatbepaling en waardering	48
5.4 Toelichting balans	52
5.5 Overzicht baten en lasten programma Crisis- en rampenbestrijding	60
5.6 Toelichting programma Crisis- en rampenbestrijding	64
5.7 Overzicht baten en lasten programma Regionale Ambulance Voorziening	70
5.8 Toelichting programma Regionale Ambulance Voorziening	72
5.9 Overzicht specifieke uitkeringen (SISA)	77
5.10 Wet Normering Topinkomens	78
Overige gegevens: Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	80
6 Bijlagen	84
6.1 Budgetopbouw aanvaardbare kosten ambulancedienst	84
6.2 Budgetopbouw aanvaardbare kosten meldkamer ambulancedienst	86
6.3 Verloop nog in tarieven te verrekenen financieringstekort/-overschot	88
6.4 Specificatie van het financieringstekort/-overschot	88
6.5 Investeringen	89
6.6 Leningen	92
6.7 Bijdrage deelnemende gemeenten	93
6.8 Bestuur en vaststelling jaarrekening	94
7 Verklaring van afkortingen	98

Voorwoord

De resultaten van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) zijn uit te drukken in beleidsmatige resultaten ('wat is er gerealiseerd in het afgelopen jaar?') en in euro's ('waaraan is het geld besteed?'). In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op de bijzondere ontwikkelingen in 2016. In de hoofdstukken 2 en 3 worden de inhoudelijke resultaten van de VRGZ beschreven; wat is er terecht gekomen van de voornemens van de begroting 2016: wat is hiervan gerealiseerd, wat (nog) niet en wat zijn de redenen hiervan, wat is er gedaan dat niet was begroot en waarom is dat gedaan?

Voor een uitgebreidere beschrijving van de VRGZ als hulpverleningsorganisatie en geografische eenheid verwijzen wij de lezer naar de bijgevoegde brochure "Wat is en doet de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid".

De begrotingen van de VRGZ –en van alle gemeenschappelijke regelingen- worden opgesteld ruim een jaar voorafgaand aan het jaar waarvoor ze van toepassing zijn. De begroting 2016 werd in het najaar van 2014 voorbereid en halverwege 2015 vastgesteld door ons bestuur, nadat alle gemeenteraden in de gelegenheid zijn geweest hun zienswijzen aan ons kenbaar te maken. Door deze procedurele aanpak kan de begroting van de VRGZ worden verwerkt in de (concept)begrotingen van de deelnemende gemeenten, die later in het jaar worden vastgesteld door de gemeenteraden. Door deze relatief lange periode tussen opstellen, vaststellen en toepassen is de betrouwbaarheid en gedetailleerdheid van de begroting niet hetzelfde als van begrotingen die minder proceduretijd nodig hebben. Begrotingen van gemeenschappelijke regelingen kunnen minder snel inspelen op actuele ontwikkelingen. De jaarstukken, waarin verantwoording wordt afgelegd, kunnen daardoor meer verklaringen tellen voor afwijkingen ten opzichte van de begrotingen.

Het in 2016 vastgestelde geactualiseerde Regionaal Beleidsplan 2016-2019 is opgehangen aan één thema: integraliteit; het benadrukken van het gezamenlijke, zowel binnen de veiligheidsregio als daarbuiten met onze partners en de wereld om ons heen, met als doel efficiënter te werken.

Tevens wordt extra aandacht besteed aan de belangrijkste risico's in onze regio door het benoemen van jaarthema's. Aan deze jaarthema's wordt gedurende het betreffende jaar extra aandacht besteed. Voor 2016 was het jaarthema 'water'. In paragraaf 1.2.7 leest u meer hierover.

2016 Telde een paar gebeurtenissen en ontwikkelingen met een grote maatschappelijke impact, zoals de gevolgen van de ramkraak in Kerkdriel, het scheepvaartongeluk bij de stuw van Grave en een aantal grote branden, waaronder die op oudejaarsdag in het woon/winkelcomplex in Lent.

De VRGZ had voorbereidingen getroffen op een vogelgriep epidemie nadat het vogelgriepvirus op een bedrijf in Buren was aangetroffen. Dit bedrijf was gelegen in een gebied met meerdere kippenbedrijven en de kans op verspreiding van het virus.

In 2016 is de toestroom en opvang van vluchtelingen aanzienlijk afgenomen, waardoor onze rol in de advisering bij de opvang van vluchtelingen gering was. De VRGZ is als adviseur betrokken geweest bij de voorbereidingen van de inrichting van AZC's in Nijmegen en Beuningen.

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Leeswijzer

Programma Crisis- en rampenbestrijding

De jaarrekening 2016 voor het programma Crisis- en rampenbestrijding is opgebouwd aan de hand van de hoofdstukindeling van het toen geldende regionaal beleidsplan. In 2016 is een geactualiseerd beleidsplan vastgesteld. Het regionaal beleidsplan is een strategisch en multidisciplinair document waarin het bestuur van de VRGZ richting geeft aan haar ambities.

De prestatie-indicatoren voor dit programma zijn de meetbare indicatoren die op het moment van het opstellen van de begroting 2016 bekend waren. We streven permanent naar het ontwikkelen van prestatie-indicatoren die ons helpen nog beter te sturen op prestaties en kosten.

Programma Regionale Ambulancevoorziening (RAV)

In het kader van de Tijdelijke Wet ambulancezorg heeft de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) een aanwijzing gegeven aan de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Gelderland-Zuid tot het verrichten van ambulancevervoer. Op basis van deze aanwijzing wordt de ambulancezorg volledig gefinancierd door zorgverzekeraars. Dat houdt in dat niet alleen aan het algemeen bestuur van de VRGZ, maar ook aan de zorgverzekeraars financiële verantwoording moet worden afgelegd. Daarom is een apart programma ambulancezorg gevormd. De prestatie-indicatoren voor het programma RAV zijn grotendeels op landelijk niveau ontwikkeld, vastgesteld en voor alle RAV'en voorgeschreven.

De jaarstukken 2016 bestaan uit:

Hoofdstuk	Inhoud
1	Algemene inleiding met de belangrijkste ontwikkelingen die in 2016 hebben plaatsgevonden.
2	Een beschrijving van de beleidsmatige resultaten van het programma Crisis- en rampenbestrijding.
3	Een beschrijving van de beleidsmatige resultaten van het programma Regionale Ambulancevoorziening.
4	Een financieel-technisch hoofdstuk: de voorgeschreven paragrafen van verantwoording: <ul style="list-style-type: none">• weerstandsvermogen en risicobeheersing• financiering• vennootschapsbelasting• investeringsbegroting en onderhoud kapitaalgoederen• verbonden partijen• organisatie en bedrijfsvoering
5	De baten en lasten over het jaar 2016: de financiële resultaten van beide programma's met een analyse van de totstandkoming hiervan. Tevens een beschrijving van de samenstelling van het bestuur van de VRGZ en de portefeuillevverdeling hierbinnen.
6	Bijlagen.
7	Verklaring van de gebruikte afkortingen.

1 Inleiding

1.1 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Figuur 1: geografische omvang VRGZ

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) is een organisatie voor brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en voorbereiding en coördinatie op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Dit regionale samenwerkingsverband van zestien gemeenten¹ is gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Wet veiligheidsregio's.

De VRGZ draagt bij aan een veilige regio waarin de inwoners kunnen rekenen op snelle en goede geneeskundige hulpverlening, brandweezorg, advisering bij bouwplannen en evenementen en waarin rampen en crises zo goed mogelijk voorkomen en bestreden worden. Dit doet de VRGZ samen met de deelnemende gemeenten, de politie en andere lokale, regionale en landelijke partijen.

1.2 Bijzondere gebeurtenissen en ontwikkelingen in 2016

Er zijn in het jaar 2016 geen beleidsbesluiten genomen die hebben geleid tot een extra financiële uitzetting. Ook werden er géén wijzigingen doorgevoerd, die nadelige financiële consequenties hebben voor alle deelnemende gemeenten. Het besluit over een andere wijze van het bepalen van de gemeentelijke bijdragen aan de VRGZ per 1 januari 2017 leidt voor sommige deelnemende gemeenten tot een

¹ In alfabetische volgorde: Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Heumen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Nijmegen, Tiel, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.

hogere bijdrage en voor andere tot een lagere. In paragraaf 1.2.8 wordt uitgebreider ingegaan op dit besluit.

In de begroting 2016 is zo veel mogelijk rekening gehouden met de bij het opstellen ervan voorzienbare ontwikkelingen die op de veiligheidsregio afkwamen. Voor een aantal ontwikkelingen gold dat deze weliswaar bekend waren, zoals de herverdeling van middelen in het Gemeentefonds en in de BDUR, maar de beleidsmatige en financiële consequenties voor de veiligheidsregio waren toen nog onduidelijk.

Het algemeen bestuur van de VRGZ heeft in 2016 beleidsbesluiten genomen over de volgende onderwerpen:

- Regionaal Risicoprofiel en Regionaal Beleidsplan 2016-2019.
- Doorontwikkeling brandweer.
- Integrale risicoanalyse en programma risicobeheersing brandweer
- Nieuwe grondslag voor herverdeling financiële bijdrage gemeenten aan VRGZ.

De financiële consequenties van deze besluiten waren voor een deel voorzien in de begroting 2016 en voor de besluiten waarvoor dit niet het geval was hebben die besluiten niet geleid tot financiële uitzetting.

1.2.1 Scheepvaartongeval stuw Grave

Op donderdagavond 29 december voer een tankerschip, geladen met benzeen, door de stuw bij Grave, op de grens tussen de veiligheidsregio's Brabant-Noord en Gelderland-Zuid. Door de beschadiging van de stuw daalde het waterpeil in de Maas en het Maas-Waalkanaal, wat gevolgen heeft gehad voor kades en dijken, woonboten, scheepvaart, peilbeheer, ecologie etc. Naar aanleiding van dit incident heeft inzet en opschaling plaatsgevonden van Rijkswaterstaat, de betrokken waterschappen Aa en Maas, Rivierenland en Limburg en de Veiligheidsregio's Brabant-Noord, Gelderland-Zuid en Limburg-Noord. De aanpak van het incident heeft ertoe geleid dat op gezamenlijk initiatief van de drie betrokken veiligheidsregio's, de waterschappen en Rijkswaterstaat de wens is uitgesproken om een gezamenlijke evaluatie te laten uitvoeren door een onafhankelijke partij. Deze evaluatie richt zich op de thema's alarmering, opschaling, communicatie en het delen van informatie tijdens de eerste 48 uur na de aanvaring. De resultaten van het onderzoek worden in het tweede kwartaal van 2017 opgeleverd.

1.2.2 Ramkraak Kerkdriel

In de vroege ochtend van 5 december werd met een ramkraak een poging gedaan om de geldautomaat in een winkel te beroven. Die poging mislukte en de daders vluchtten na de toegesnelde eigenaar van de winkel mishandeld te hebben. Door de ramkraak ontstond een gaslekkeg waarop de brandweer gealarmeerd werd. Aanvankelijk was onduidelijk of explosieven waren achtergebleven, dus binnentreden was niet mogelijk. De brandweer constateerde snel dat er tevens een vuurhaard was, die zich snel uitbreidde naar het naastgelegen pand en bovengelegen woningen.

1.2.3 Landelijke Meldkamerorganisatie

In 2011 heeft het kabinet besloten tot schaalvergroting van de meldkamers in Nederland. Er zou een Landelijke Meldkamerorganisatie (LMO) komen die bestaat uit tien meldkamers, naar analogie van het aantal politieregio's. De LMO zou onderdeel worden van de Nationale Politie. De meldkamer Oost-Nederland, waarin de meldkamers van de Veiligheidsregio's IJsselland, Twente, Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland-Midden en Gelderland-Zuid opgaan, wordt gehuisvest in Apeldoorn. Begin 2015 is een regionaal kwartiermaker LMO voor Oost-Nederland aangesteld op voordracht van de besturen van de vijf betrokken veiligheidsregio's.

Begin 2016 werden de resultaten bekend van een zogeheten Gateway Review². Hieruit bleek dat bijsturing nodig was om tot een succesvolle implementatie te komen. Naar aanleiding van deze conclusie zijn de betrokken partijen rond de tafel gegaan om te komen tot een aanpassing van de strategie voor de totstandkoming van de LMO.

In de nieuwe opzet wordt de transitie opgesplitst in twee verschillende lijnen: samenvoegen en ontwikkelen. Ieder van deze lijnen kent een eigen proces met andere verantwoordelijkheden voor partijen. Voor het samenvoegen van de huidige meldkamers, inclusief de daarvoor noodzakelijke huisvesting en ICT, zijn de besturen van de veiligheidsregio's verantwoordelijk. De Nationale Politie biedt ondersteuning aan de samenvoeging en bereidt zich voor op het in beheer nemen van de meldkamers. Dit houdt onder andere in dat de Nationale Politie verantwoordelijk is voor de huisvesting en voor de inrichting van het landelijke multidisciplinaire meldkamer domein (ICT).

Voor het verder ontwikkelen en uitwerken van de multidisciplinaire samenwerking en taakuitvoering, zoals bijvoorbeeld de multidisciplinaire opschaling, de (mate van) multidisciplinaire intake en de landelijke functionaliteit is de Nationale Politie verantwoordelijk.

Het einddoel blijft overeind staan: één landelijke meldkamer organisatie in Nederland op maximaal tien locaties, die werken volgens een gestandaardiseerde werkwijze. De meldkamers vormen in 2020 samen één virtuele meldkamer.

Het Veiligheidsberaad³ heeft zich positief uitgelaten over de hoofdlijnen van de heroriëntatie op de vorming van de LMO. Tevens heeft het Veiligheidsberaad een aantal financiële voorwaarden gesteld. De kern van deze voorwaarden was dat veiligheidsregio's niet *meer* willen overdragen dan hetgeen de regio's nu aan budget hebben. De regionale partijen bepalen per samen te voegen meldkamer welke structurele besparingen tot het moment van overdracht maximaal realistisch haalbaar zijn. Deze potentiële besparingen worden opgenomen in de samenvoegingsplannen. Een externe partij toetst de plannen op realiteit en beoordeelt of is gestreefd naar het maximaal haalbare besparingspotentieel. In de definitieve samenvoegingsplannen wordt het besparingspotentieel als taakstellend opgenomen.

2 Een Gateway Review is een collegiaal onderzoek door een team van vier ervaringsdeskundigen dat resulteert in een rapport met bevindingen en aanbevelingen op welke punten bijgestuurd kan worden om de kans op succes van een project, programma of organisatie te vergroten.

3 Het Veiligheidsberaad bestaat uit de voorzitters van de 25 veiligheidsregio's.

1.2.4 Toename aantal evenementen

De stijgende lijn van de afgelopen jaren in het aantal nieuwe evenementen en de groei van de omvang van de bestaande evenementen (o.a. nevenactiviteiten) in de regio Gelderland-Zuid zette zich in 2016 fors door. Ten gevolge van actuele ontwikkelingen (waaronder terreurdreiging) steeg het aantal (veiligheids-)overleggen ter voorbereiding op deze evenementen harder dan de stijging van het aantal evenementen zelf. Dit heeft gevolgen gehad voor de capaciteit van de (beleids- en operationele) medewerkers die zich bezig houden met de advisering en coördinatie van (mono- en multidisciplinaire) evenementen.

1.2.5 Tijdelijke Wet Ambulancezorg

Op 1 januari 2013 is de Tijdelijke Wet Ambulancezorg (Twaz) van kracht geworden. De Twaz geldt voor een periode van vijf jaar. Gedurende deze periode wordt opnieuw bezien of de uiteindelijk beoogde vergunningprocedure kan worden ingericht die Europeesrechtelijk mogelijk is en tevens tegemoet komt aan de politieke wens om geen concurrentieverhoudingen te creëren in de spoedeisende hulpverlening. In 2015 is door het ministerie van VWS, in nauwe samenspraak met Ambulancezorg Nederland (AZN) en Zorgverzekeraars Nederland (ZN) een aantal alternatieve scenario's uitgewerkt. De discussies lopen nog tot in 2017 door. Naar verwachting zal het nieuwe kabinet besluiten nemen. Met het bestuur zal in 2017 worden gesproken over de toekomstige ontwikkeling van de RAV in relatie tot de vergunningverlening.

1.2.6 Strategische Agenda Veiligheidsberaad

In 2015 besloot het Veiligheidsberaad tot de uitvoering van zes projecten in het kader van de Strategische Agenda. Deze projecten zijn:

- Water en evacuatie
- Continuïteit van de samenleving
- Versterking risico- en crisisbeheersing stralingsincidenten
- Kwaliteit en vergelijkbaarheid
- Versterking Bevolkingszorg
- Bovenregionale operationele besluitvorming.

In 2016 is het thema 'verminderd zelfredzamen' aan de Strategische Agenda toegevoegd. De drie eerstgenoemde projecten worden samen met het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ) uitgevoerd. Naar verwachting zijn deze projecten medio 2017 afgerond.

Vanuit de VRGZ zijn en worden bijdragen geleverd aan deze projecten in de vorm van deelname aan projectgroepen en inbreng van kennis en ervaringen. De resultaten van deze projecten zijn verwerkt in het regionaal risicoprofiel, door aanpassing van bestaande risico's (water, continuïteit) of toevoeging van nieuwe risico's (stralingsincidenten).

1.2.7 Thema 'Hoog water'

Aan het onderwerp 'hoog water' is in 2016 extra aandacht besteed voor de VRGZ. Wij zijn uitgenodigd om bij informatiedagen van onder andere de opening van de nevengeul van de Waal bij Nijmegen en de open dag van de hulpdiensten in Zaltbommel informatie te verstrekken en er is op een sportieve manier (in zwembad West in Nijmegen) aandacht gevraagd voor het thema ('Zwem tegen de stroomversnelling in'). In Keekerdorp (gemeente Berg en Dal) is huis aan huis geënquêteerd en expliciet gevraagd naar de samen- en zelfredzaamheid van de inwoners van het dorp. Regionale media hebben ruim belangstelling getoond voor de activiteiten van de VRGZ en daarover bericht.

1.2.8 Herziening verdeelsystematiek gemeentelijke bijdragen aan de VRGZ

Ten gevolge van de regionalisering van de brandweer (per 1 januari 2013) werden de aan de brandweer gerelateerde budgetten, medewerkers en materiële zaken (met uitzondering van de brandweerkazernes) aan de VRGZ overgedragen. Bij de besluitvorming hiertoe werd aan het dagelijks bestuur de opdracht gegeven een commissie in te stellen om te onderzoeken of een andere verdelingsystematiek van de brandweerkosten haalbaar en wenselijk is. Eind 2014, begin 2015 hebben gemeenten het besluit genomen om de brandweerkazernes van gemeenten over te dragen. Ook de gemeentelijke budgetten die verbonden waren aan de brandweerkazernes werden overgedragen aan VRGZ.

In 2014 is gestart met een onderzoek naar een andere verdeelsystematiek. Uitgangspunt daarbij was dat het een herverdeling betreft tussen gemeenten van bestaande bijdragen aan VRGZ. De omvang van de bijdrage van alle gemeenten gezamenlijk wijzigt dus niet. Dit onderzoek heeft geresulteerd in een voorstel aan het algemeen bestuur. Na (voorlopige) besluitvorming hierdoor in april 2016 is aan de raden van de deelnemende gemeenten gevraagd hun zienswijzen te geven. In november 2016 heeft het algemeen bestuur besloten tot een kostenverdeling van de gemeentelijke bijdragen aan de VRGZ op basis van de verdeelsystematiek van het gemeentefonds en op basis van historische kostenverdeling, in de verhouding 50%-50%. Voor gemeenten die hierdoor een nadelig effect ondervinden van 10% of meer van hun bijdrage wordt dit nadeel gemaximeerd op € 150.000,-. Datum van invoering is 1 januari 2017 en voor de implementatie van het combinatiemodel geldt een ingroeiperiode van vijf jaar.

1.2.9 Systeemtest

Op 2 februari vond de jaarlijkse systeemtest plaats. Een systeemtest is een onverwachte oefening en zo realistisch mogelijke praktijktest voor mensen die zitting hebben in crisisteam. Het gaat hierbij om partijen als de politie, brandweer, geneeskundige hulpdiensten en gemeenten. Met behulp van de test worden alle onderdelen van de crisisorganisatie getoetst en wordt de kwaliteit van de crisisorganisatie gemeten. Er wordt onder andere gelet op de alarmering, het op- en afschalen en de coördinatie van het incident. De fictieve ramp bij deze test met de naam 'Geronimo', was een ernstig bedrijfsongeval met ontsnapping van een gifwolk bij het chemisch bedrijf Sachem in Zaltbommel.

De VRGZ is bij wet verplicht om jaarlijks een systeemtest te organiseren. Het doel van zo'n test is de organisatie van crisisbeheersing te verbeteren. Tijdens de test kijkt de inspectie van Veiligheid en Justitie (VenJ) mee langs de zijlijn. Zij stellen vast of de aanpak van de systeemtest en de toetsing voldoen aan de criteria in de Wet veiligheidsregio's. Alle veiligheidsregio's organiseren dit soort oefeningen.

De uitkomsten worden opgenomen in de Staat van Rampenbestrijding van de Inspectie van VenJ. Zo maakt de inspectie inzichtelijk wat de kwaliteit van de rampenbestrijding is in Nederland.

In Gelderland-Zuid is het overgrote deel van de prestaties op orde. Een aantal onderwerpen is voor verbetering vatbaar. Dit inzicht was al aanwezig voor de verschijning van deze staat. Als veiligheidsregio hebben we goed zicht op onze verbeterpunten door bijvoorbeeld evaluaties die we uitvoeren. Daarom werden er al stappen gezet om tot verbetering te komen. Bijvoorbeeld in planvorming en in de oefencyclus. Begin 2017 volgt nadere besluitvorming hierover.

1.2.10 Voorbereiding Visitatie

In 2016 zijn de voorbereidingen gestart van de zogeheten visitatie van de VRGZ, die in oktober 2017 plaatsvindt.

In de Wet veiligheidsregio's is vastgelegd dat het bestuur van de veiligheidsregio er voor zorg draagt dat één keer per vijf jaar een visitatie door een visitatiecommissie wordt verricht. Landelijk is een methode ontwikkeld en vastgesteld om de prestaties en organisatieontwikkeling van de veiligheidsregio integraal, samenhangend en op strategisch niveau kwalitatief te beschouwen.

Als organisatie vinden we het belangrijk om onze producten en dienstverlening verder door te ontwikkelen. Om tot deze verbeteringen te komen, is het belangrijk om te evalueren om hiervan te leren. Dit geldt voor incidenten en oefeningen, maar ook in de 'koude situatie' voor projecten en processen. De visitatie is een instrument om de leer- en ontwikkelcyclus binnen de veiligheidsregio's te faciliteren.

2 Programma Crisis- en rampenbestrijding

Het programma Crisisbeheersing en rampenbestrijding bestaat uit twee productgroepen: risicobeheersing en incidentbestrijding.

2.1 Risicobeheersing

Wat is het

Risicobeheersing behelst de structurele aandacht voor fysieke (on)veiligheid, het voorkomen en terugdringen van onveilige situaties en de zorg voor het beperken en beheersen van gevolgen voor en inbreuken op fysieke veiligheid.

Wat willen we bereiken

Het effect van de inspanningen van de VRGZ moet zijn dat mensen die wonen en/of werken in Gelderland-Zuid op de hoogte zijn van de risico's die er zijn in de omgeving en dat zij ook zelf het maximale doen om risico's in huis of op het werk te beperken.

Wat hebben we daarvoor gedaan

De brandweer, de GHOR en de Omgevingsdiensten zijn adviseurs voor gemeenten en geven voor zover mogelijk een gezamenlijk multidisciplinair advies. Om hen en de klant eenzelfde niveau van dienstverlening te kunnen bieden, is een eenduidige aanpak vanuit een gezamenlijk vastgesteld beleidskader nodig. Het principe is: centrale kaderstelling en sturing, lokale uitvoering van taken op het gebied van risicobeheersing. Het meerjarenbeleidsplan 2015 - 2018 van de brandweer geeft hier invulling aan.

De brandweer werkt per 1 januari 2016 met een themagerichte organisatie. Voor risicobeheersing zijn vier thema's ingericht: Omgevingsveiligheid, Veilig Bouwen, Toezicht en Handhaving en Brandveilig Leven. De thema's werken voor de gehele regio en zijn niet meer lokaal gebonden. In 2016 is daardoor uniformiteit in processen en activiteiten gebracht. De ontwikkeling van kwaliteit van dienstverlening naar eenzelfde niveau in de gehele regio, is in gang gezet. Door deze thematische structuur voeren de medewerkers de taken binnen een thema uit, met als doel specialisatie en verhoging van de kwaliteit. De bijscholing en ontwikkeling van de medewerkers tot deskundig adviseurs over hun thema is in 2016 in gang gezet, maar vergt meer dan een jaar.

Het accent in taken verschuift van controle naar meer voorlichting om zelfredzaamheid te stimuleren en kennis over brandveiligheid bij de betrokken doelgroepen te verbreden. Daardoor kunnen die doelgroepen de eigen verantwoordelijkheid beter vorm geven.

Door het inrichten van het thema Brandveilig Leven is de capaciteit voor voorlichting geborgd in de organisatie. Er wordt een forse inzet gepleegd op voorlichting en zelfredzaamheid. In de paragraaf 'Zelfredzaamheid en burgerparticipatie' staan de activiteiten uit 2016 beschreven.

In 2016 is in samenwerking met de Omgevingsdiensten de Integrale risicoanalyse opgesteld, een van de bouwstenen voor het nog vast te stellen Brandweezorgplan. Op grond van het brand- en hulpverleningsrisicoprofiel en deze analyse is het Programma Risicobeheersing opgesteld: het uitvoeringsprogramma 2017 van de thema's Risicobeheersing. Het programma is gebaseerd op de mate van risico's die objectcategorieën met zich mee brengen. Het Algemeen Bestuur heeft de Integrale risicoanalyse en het programma in zijn vergadering van december 2016 vastgesteld.

In het kader van de Omgevingswet is in 2016 een eerste verkenning gemaakt van de adviesrol van de veiligheidsregio's.

1. Informatiemanagement

Het was de bedoeling dat in 2016 de VRGZ de geografische component van het landelijk crisismanagementsysteem (LCMS) ten volle zou benutten. Dit is uitgesteld naar 2017, omdat er binnen de VRGZ onvoldoende capaciteit beschikbaar was om dit te realiseren. Ook is de koppeling met de crisismanagementsystemen van de netwerkpartners tegen het licht gehouden om te zien of de benodigde informatie ten tijde van crises optimaal gedeeld wordt. Het Waterschap Rivierland deelt wekelijks de nodige informatie met ons, waaronder die over dreigingen en risico's van wateroverlast.

2. Netwerkpartners

Zoals hiervoor al gemeld heeft de brandweer heeft met de Omgevingsdiensten een Integrale risicoanalyse opgesteld. Deze is ook met alle gemeenten besproken. Op het gebied van risicobeheersing is daardoor het netwerk met de gemeenten versterkt. Ook is in 2016 het overleg van de brandweer met de ambtenaren OOV gestructureerd en geïntensiveerd.

Er heeft, in de zes omliggende buurregio's een verkenning plaatsgevonden op de mogelijkheden tot bovenregionale samenwerking met de inzet van de Officier Geneeskundig (OvDG) bij opschaling. Aanleiding was een tekort aan kandidaten voor de functie. Nevendoel was een zo snel mogelijk opkomst te realiseren (de dichtstbijzijnde OvDG komt op in plaats van de 'eigen' OvDG). Door een groot aantal, niet of nauwelijks weg te nemen, obstakels, zoals afwijkende inzetcriteria en afwijkende inzichten over verantwoordelijkheden en bevoegdheden, leidde dit niet tot het gewenste resultaat. Tijdens deze verkenning is ook gekeken naar andere operationele functies. Afgesproken is elkaar, in Oost-Nederland, waar nodig en mogelijk, bijstand te verlenen.

Grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland blijft een aandachtspunt. De Kreis Kleve heeft in 2016 het initiatief genomen om met zijn buurregio's (waaronder Gelderland-Zuid) afspraken te maken rondom crisisbeheersing. Dat zal uitmonden in een convenant dat naar verwachting begin 2017 wordt getekend. Op operationeel niveau weten partijen elkaar te vinden.

Als gevolg van afspraken tussen regering, zorgverzekeraars en brancheorganisaties is er in de komende jaren een tendens te verwachten tot concentratie en specialisatie van de ziekenhuizen. Dit heeft mogelijk consequenties voor de opgeschaalde zorg bij crises en rampen en dus voor de GHOR. De discussie rondom vermindering van het aantal Spoedeisende Hulp voorzieningen (SEH's) ligt op dit moment stil als gevolg van een uitspraak van de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Die heeft niet kunnen vaststellen dat er grote voordelen zijn te behalen door de verminderde keuzemogelijkheden.

De GHOR heeft met de ketenpartners de eventuele gevolgen besproken en geconstateerd dat de samenwerking, tussen ketenpartners onderling, door deze 'dreiging' een nieuwe impuls heeft gekregen.

Net zoals in de afgelopen jaren zijn ook in 2016 oefeningen en concrete incidenten gebruikt om het lerend vermogen van de medewerkers van de VRGZ en de netwerkpartners te vergroten. Dit gebeurde onder andere door de verder geprofessionaliseerde evaluatiemethoden. Daarbij is mede gebruik gemaakt van best practices elders in het land.

3. Versterken proactief handelen

Het instrument Ruimtelijke Veiligheid is in 2016 stapsgewijs geïmplementeerd: met tien gemeenten en de provincie Gelderland is de afspraak gemaakt om het instrument daadwerkelijk toe te passen bij de advisering op ruimtelijke plannen. Het overleg hierover met de overige gemeenten is in volle gang. Door vier gemeenten en de provincie wordt actief gebruik gemaakt van het instrument.

Bij de bijna 160 projecten die voorzien zijn van een ruimtelijk advies, is voor ongeveer een derde het instrument ingezet. De overige adviezen zijn vaak van kleinere aard geweest.

Om het instrument breder toe te passen wordt nu ook een "light" versie ingezet om te voorkomen dat een ruimtelijk plan met een inbreiding van slechts enkele woningen leidt tot een zeer uitgebreide beschouwing.

In de advisering van instellingen op dit gebied vindt een verregaande multidisciplinaire samenwerking plaats.

4. Zelfredzaamheid en burgerparticipatie

Om de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven te bevorderen en de burgerparticipatie te versterken, worden de inwoners van Gelderland-Zuid geïnformeerd over risico's. Dit gebeurt onder meer door infotweets die voorafgaan aan de maandelijkse sirenetest, via websites van gemeenten en veiligheidsregio en door bekendmakingen van rampbestrijdingsplannen.

In 2016 is rondom het thema hoog water veel informatie gedeeld. In het dorp Kerkerdom van de gemeente Berg en Dal is daar zelfs in het gehele dorp huis aan huis geënquêteerd, waarna op een informatieavond veel vragen zijn beantwoord.

Vanwege de kabinetsplannen met betrekking tot extramuralisering van de zorg is de verwachting dat er in de toekomst steeds meer verminderd zelfredzame burgers (waaronder ouderen en gehandicapten) in hun eigen huis wonen, al of niet ondersteund door thuiszorgorganisaties. Dit vraagt een andere aanpak van de hulpverle-

ning tijdens rampen en crises met betrekking tot zelfstandig wonende verminderd zelfredzame burgers dan voorheen.

In het kader van de transitie dient verder te worden afgestemd welke verantwoordelijkheden voor de niet- of verminderd zelfredzamen bij een gemeente en welke verantwoordelijkheden bij de GHOR worden belegd. Dit heeft als doel de gemeente of de GHOR eventueel als bron te kunnen aanmerken om de regie t.a.v. de problematiek op te pakken. Om een overzicht te verkrijgen van burgers die hulp nodig hebben (niet- of verminderd zelfredzamen) tijdens een ramp of crisis zijn sociale netwerken, sociale wijkteams, zorgmeldkamers, huisartsenposten en -kringen en gezamenlijke bestanden beoordeeld op bruikbaarheid en toegankelijkheid. De conclusie is op dit moment dat er geen enkele partij is die het totaal overzicht heeft en ook de optelsom van de gegevens van alle partijen biedt geen garantie dat alle burgers die hulp nodig hebben deze ook daadwerkelijk ontvangen. Het thema Brandveilig Leven heeft in voorlichting en bewustwording van brandveilig leven regiobreed tal van activiteiten uitgevoerd. Een selectie: Brandpreventieweeken in alle gemeenten met een inzet- /ontruimingsoefening met de vrijwilligerspost, plus de inzet van Brandveilig Leven en het voorlichtingsvoertuig Red Alert op markten, open dagen, braderieën; doelgroepgerichte voorlichting bij ouderen, verenigingen en dergelijke; voorlichting op basisscholen, ongeveer 50 maal in schooljaar 2015-2016.

5. Evenementen

Binnen de veiligheidsregio Gelderland-Zuid zijn in 2016 vele grote en middelgrote evenementen georganiseerd. Evenementen maken de regio enerzijds aantrekkelijk voor haar inwoners en bezoekers, maar kunnen anderzijds ook tot overlast en onveiligheid leiden. Het is dan ook de uitdaging voor organisatoren, gemeenten en hulpverleningsdiensten om bij ieder evenement een optimale balans te vinden tussen attractiviteit en veiligheid.

Om de balans tussen attractiviteit en veiligheid te borgen heeft de VRGZ regionale afspraken gemaakt, waar gemeenten zich aan houden bij de ontwikkeling van het lokale evenementenbeleid. Met behulp van veiligheidsoverleggen wordt uitvoering gegeven aan dit evenementenbeleid. De gemeente organiseert een veiligheidsoverleg bij een groot en risicovol evenement om zich voor te bereiden op het evenement. In dit overleg geven de hulpverleningsdiensten de gemeente gericht een integraal advies en ondersteunen zij de gemeente waar nodig. Ter voorbereiding op de grote evenementen kunnen toegespitste crisisoefeningen georganiseerd worden.

Met de veiligheidsregio's in de provincies Gelderland en Overijssel, en alle binnen dat gebied gelegen gemeenten zijn in 2016 afspraken gemaakt over een gezamenlijke evenementenkalender. Partijen hebben in die kalender zicht op aanvragen, adviezen en vergunningen. Eén voor één worden de gemeenten aangesloten op deze kalender.

6. Risicocommunicatie

Op vele manieren, onder andere via social media, informeert de VRGZ de inwoners van Gelderland-Zuid zo goed mogelijk over de bestaande risico's in de regio. Zo organiseert de VRGZ bij vaststelling van rampbestrijdingsplannen bijvoorbeeld voorlichtings- en informatieavonden in samenwerking met gemeenten en betrokken bedrijven.

Een ander voorbeeld zijn de hiervoor genoemde infotweets bij de alarmeringsoefeningen op de eerste maandag van de maand. Omdat de veiligheidsregio's voor een groot deel te maken hebben met dezelfde type risico's werken zij landelijk samen om te komen tot verdere verbetering van de risicocommunicatie. Risicocommunicatie is belangrijk in het kader van de zelfredzaamheid. Voorbeelden van effectieve risicocommunicatie zijn de activiteiten rond het thema 'hoog water' in Kekerdom en rond de preventiemaand (brandveiligheid en ouderen). Het voorlichtingsvoertuig Red Alert is genomineerd voor de Risicocommunicatieprijs van de Communicatiekring Nijmegen.

7. Sociale veiligheid

De scheidslijn tussen fysieke en sociale veiligheid wordt steeds vager. Binnen gemeenten heeft zich dit vertaald in een ontwikkeling naar een sterkere regiefunctie van de gemeente binnen het totale veiligheidsdomein. Partners, waaronder de veiligheidsregio, nemen deel aan wisselende samenwerkingsverbanden om het veiligheidsbeleid van gemeenten verder vorm te geven.

De veiligheidsregio is een netwerkorganisatie die zich vooral richt op fysieke veiligheid, maar ook op de terreinen van sociale veiligheid.

Dit uit zich bij het verrichten van activiteiten op de terreinen van crisisbeheersing, terrorismebestrijding, rampenbestrijding, de aanpak van hennepsteelt, ambulancehulpverlening en evenementenbeleid. De activiteiten op deze terreinen zijn er mede op gericht maatschappelijke onrust te voorkomen en te beheersen. Een verdere intensivering van de samenwerking met andere partners zoals politie, gemeenten, regionale omgevingsdiensten, OM, defensie en GGD is daartoe ter hand genomen. In het verlengde van periodieke overleggen hebben thematische discussies plaatsgevonden over bijvoorbeeld terrorismebestrijding en (verminderd) zelfredzaamheid. Ook in 2016 heeft de veiligheidsregio als platform gefungeerd waar verschillende partijen elkaar hebben ontmoet en gediscussieerd over bijvoorbeeld Verwarde en psychisch kwetsbare personen, hennepsteelt, jeugdzorg en de Verbinding tussen zorg en veiligheid in relatie tot veilig thuis en het veiligheidshuis.

Kerngegevens Risicobeheersing

Wat	Wie	Voorgenomen	Gerealiseerd
Planvorming			
Aanvalsplannen	Brandweer	903	865
Bereikbaarheidskaarten	Brandweer	1.652	1.755

Indicatoren Risicobeheersing

Wat	Wie	Voorgenomen	Gerealiseerd
Informatiemanagement			
nog geen voorstel voor indicatoren	Facilitair / IM		
Netwerkpartners			
Onderhoud van contacten met externe partners	VB GHOR	1x per jaar 2x per jaar	Ja Ja
Onderhoud convenanten e.a. afspraken met partners	VB GHOR	1x per jaar 2x per jaar	Ja Ja
Versterken proactief handelen			
Adviezen externe veiligheid	Brandweer	40	51
Adviezen industriële veiligheid	Brandweer	50	44
Adviezen vuurwerk	Brandweer	40	40
Adviezen veilig bouwen en gebruik	Brandweer	25	1.677
Adviezen afgegeven binnen geldende termijn	Brandweer	100%	100%
Inspecties BRZO-bedrijven	Brandweer	25	20
Inspecties veilig bouwen en gebruik	Brandweer	2.000	1.917
Zelfredzaamheid en burgerparticipatie			
Voorlichtingsactiviteiten	Brandweer	ntb	150
Te bezoeken scholen	Brandweer	ntb	78
Evenementen			
Risico-evenementen waarvoor advies wordt afgegeven	VB GHOR	12 12	12 19
Aandachts-evenementen waarvoor advies wordt afgegeven	VB GHOR	25 80	25 108
Adviezen afgeven binnen geldende termijn	VB GHOR	100% 100%	100% 100%
Evenementen met ondersteuning/ coördinatie	VB GHOR	12 29	12 34
Risicocommunicatie			
Infotweets	Communicatie	12	60
Bereik via infotweets	Communicatie	2.900	5.000

Toelichting

Adviezen veilig bouwen en gebruik:

In de vorige jaarrekeningen werden alleen de adviezen van de vroegere centrale afdeling Risicobeheersing (Brandweer) aangegeven. Door het nieuwe systeem First Watch is de advisering 'veilig bouwen en gebruik' van de gehele regio in beeld.

Evenementen

Zoals aangegeven in paragraaf 1.2.4 is een aantal bestaande evenementen in omvang gegroeid en steeg het aantal veiligheidsadviezen en –overleggen.

Risicocommunicatie

De toename van het aantal tweets en het bereik hiervan is toe te schrijven aan het nadrukkelijker aandacht geven aan risicocommunicatie.

2.2 Incidentbestrijding

Wat is het

Incidentbestrijding heeft betrekking op het managen van incidenten en de voorbereiding daarop. Hierbij wordt het begrip 'incident' breed opgevat. Het gaat niet alleen om het incident zelf, maar ook om de dreiging ervan of de aankondiging van een gebeurtenis. Het kan ook gaan om incidenten die volgens de letterlijke definitie niet een echte ramp of crisis zijn, maar wel een grote maatschappelijke impact hebben, waardoor adequaat en tijdig opschalen wenselijk is.

Wat willen we bereiken

Het effect van de inspanningen op het gebied van incidentbestrijding moet zijn dat de mensen die wonen en/of werken in Gelderland-Zuid zien en ervaren dat incidenten adequaat en vakkundig worden aangepakt.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Om het gewenste effect te bereiken investeert de VRGZ in de volgende thema's: informatiemanagement, planvorming, alarmering, opleiden en oefenen en in behoud vrijwilligheid en doorontwikkeling incidentbestrijding brandweer.

1. Informatiemanagement

Een belangrijke sleutelpositie heeft de calamiteitencoördinator (CaCo) op de meldkamer. De belangrijkste taak van de CaCo is het houden van overzicht op het incident en het verloop van de meldkamerprocessen en het bewaken dat alle partners in de meldkamer op dezelfde lijn zitten. De CaCo zit als een spin in het web van informatie die via de centralisten van de drie meldkamerdisciplines (ambulance, brandweer, politie) binnenkomt. Ook in 2016 is deze functie volledig op sterkte en 24 uur per dag beschikbaar.

In 2016 en volgende jaren is de brandweer verzekerd van de meest recente informatie over een object bij een uitruk.

De brandweer heeft de aanbesteding van een nieuwe mobiele dataterminal op de tankautospuiten afgerond, waarmee uniformiteit in de gehele regio bewerkstelligd wordt. Op die manier is de informatie voor de operationele inzet op alle TS'en op dezelfde manier beschikbaar. Door dit digitale systeem en de beheerorganisatie daarachter wordt de meest actuele informatie geleverd.

2. Planvorming

Planvorming is van oudsher één van de pijlers van de voorbereiding op een ramp of crisis. In 2016 is een deel van de wettelijk verplicht gestelde plannen geactualiseerd. Het betreft een aantal rampbestrijdingsplannen. Daarnaast worden incidentbestrijdingsplannen, aanvalsplannen en bereikbaarheidskaarten voortdurend geactualiseerd. Dit zijn interne plannen waar gebruik van wordt gemaakt bij een inzet door de brandweer. Bij de actualisatie van de plannen wordt voorrang gegeven aan de belangrijkste objecten en risico's in de regio, zoals vermeld in het regionaal risico-profiel.

De Incidentbestrijdingsplannen zijn vereenvoudigd en omgezet naar 'Scenariokaarten', beter afgestemd op het gebruik in de praktijk. Het opstellen van Incidentbestrijdingsplannen is een taak van de gemeenten, maar afgesproken is dat de brandweer deze taak op zich neemt.

Er is een slag gemaakt naar een planvorming gebaseerd op risico's van de objecten. Bereikbaarheidskaarten en informatie voor de operationele repressieve inzet zijn gebaseerd op de mate van het risico dat een object met zich meebrengt. Een check op de juistheid van die gegevens en de frequentie daarvan zijn daardoor ook risicogericht. (voor deze inschatting is onder meer gebruik gemaakt van de Integrale risicoanalyse).

Bij een aantal evenementen is een multidisciplinair coördinatieplan opgesteld. Naast de grote evenementen geldt dit bijvoorbeeld ook voor de 'evenementen' die niet plaatsgebonden zijn, zoals de jaarwisseling en grote internationale sportevenementen.

3. Alarmering

In de aanloop naar de schaalvergroting van de meldkamers wordt intensiever samengewerkt met toekomstige meldkamerpartners, bijvoorbeeld door uitwijk-oefeningen met de Veiligheidsregio Gelderland-Midden.

Vooruitlopend op de landelijke meldkamerorganisatie werkten de meldkamers in Oost-Nederland samen aan het verder afstemmen van de operationele processen.

In 2016 is op 8 juni de GMK twee keer uitgevallen ten gevolge van storingen die optraden bij groot onderhoud van de stroomvoorziening. Beide keren heeft de meldkamer in Arnhem de functionaliteit overgenomen. In november 2016, toen in Arnhem soortgelijke onderhoudswerkzaamheden plaatsvonden, is de meldkamerfunctionaliteit preventief overgezet naar Nijmegen. Zowel in juni als in november hebben inwoners geen last gehad van de uitwijkprocedure.

4. Crisiscommunicatie

Sinds september 2015 werkt de VRGZ met een eigen pool van operationele perswoordvoerders voor crisiscommunicatie tijdens (GRIP)incidenten. Gelet op de snelheid in het medialandschap is tijdig en treffend communiceren cruciaal. In samenspraak met de meldkamer wordt een inschatting van de informatiebehoefte bij pers en publiek en wordt een strategie bepaald.

Bij de 21 GRIP-situaties in 2016 kwamen zij sowieso ter plaatse. Daarnaast bieden ze bijna wekelijks ondersteuning bij grotere branden of mediagenieke incidenten. Voorbeelden zijn een brand bij een monumentale woonboerderij in Geldermalsen en de brand tijdens een uitvaartceremonie in het crematorium in Nijmegen (zie overzicht GRIP-incidenten op pagina 29).

Hoewel trendwatchers aangeven dat Twitter als social mediaplatform de strijd aan het verliezen is ten opzicht van Instagram en Snapchat, blijkt het nog ijzersterk als het gaat om het 'inspelen op het momentum'. Daarom past dit communicatiemiddel vooralsnog nog uitstekend bij onze organisatie. Het aantal volgers is in 2016 met zo'n 20% gestegen.

Tot slot heeft de regio met 2 GRIP-incidenten in 2016 (uitval meldkamer en scheepvaartongeluk stuw Grave) ook een beroep gedaan op de regionale crisispool van communicatiespecialisten werkzaam in de 16 gemeenten.

5. Opleiden en oefenen

Op het gebied van vakbekwaam worden heeft de brandweer gewerkt aan het samenstellen van het opleidingsjaarplan, het verbeteren van leerwerkplek-leren, het verder implementeren en ontwikkelen van de elektronische leeromgeving (ELO), het wervings- en selectiebeleid en het opleidingsbeleid.

Op het gebied van vakbekwaam blijven heeft de brandweer zich gericht op de aantoonbaarheid van de kwaliteit en efficiënter oefenen. Resultaten zijn:

- het aanbieden van een regulier oefenprogramma aan de 36 posten;
- het organiseren van praktijkdagen voor manschappen en bevelvoerders;
- trainingsdagen voor officieren van dienst en adviseurs gevaarlijke stoffen;
- bijscholing van de kerninstructeurs in compartment fire behaviour training (CFBT);
- een verdiepende training voor kerninstructeurs hulpverlening op hun vakgebied;
- een bijdrage aan het multidisciplinaire domein.

Daarnaast is ook gestart met het maken van een nieuw beleidsplan voor de periode 2018-2021, met daaraan gekoppeld een Regionaal Uitvoeringsplan voor 2017 en verder. Belangrijke items voor het beleidsplan zijn "het meten van (operationele) kwaliteit" (toetsmoment) en de implementatie van de landelijke branchestandaarden. Voor het begeleiden van de doorontwikkeling van de organisatie brandweer en voor persoonlijke ontwikkeling zijn inspiratiedagen en trainingen georganiseerd voor BMT-leden, teamleiders, groepschefs posten en teams als geheel.

6. Behoud en ontwikkeling vrijwilligheid brandweer

In de lijn van de landelijke en regionale visie op de inzet van vrijwilligers voor niet-repressieve taken zijn afgelopen jaar een aantal zaken opgepakt. Er zijn inmiddels 99 ambassadeurs intern opgeleid en inzetbaar voor het geven van voorlichting over brandgevaar en brandveiligheid op scholen, aan senioren en andere doelgroepen. De reacties zijn zowel intern als extern uiterst positief. Verder wordt momenteel onderzocht in hoeverre onze vrijwilligers ingezet kunnen worden voor (onderhoud)werkzaamheden. Een flexibele schil met vrijwilligers kan een goede oplossing bieden voor het opvangen van piekbelasting bij grote of gelijktijdige incidenten. Gedacht wordt hierbij aan onderhouds- en controlewerkzaamheden aan kazerne, voertuigen en ademlucht.

In 2016 is het idee van 'de vrijwilliger als parttimer' uitgewerkt. Bezien wordt of de functie van groepschef bij de vrijwilligers ook binnen de beheersmatige taak van een beroeps ingevuld zou kunnen worden (waar dat meerwaarde heeft). Een pilot is opgezet, die in 2017 op de posten Wijchen, Tiel en Culemborg wordt uitgevoerd.

7. Doorontwikkeling incidentbestrijding brandweer

Belangrijk onderdeel in de doorontwikkeling van de brandweer is de ontwikkeling van de standaard incidentbestrijding (uitruk met een tankautospuiter met een bezetting van zes mensen) naar een uitruk op maat.

Inzicht krijgen in de huidige repressieve brandweezorg en uitwerken van risico's hebben meer tijd gevergd dan verwacht, waardoor in 2016 eerst de fundamenten voor het Brandweezorgplan gelegd zijn. Behalve de Integrale risicoanalyse die is

opgesteld op het gebied van incidentbestrijding, is de huidige staat van de repressieve brandweezorg in beeld gebracht. Het brandweezorgplan zelf wordt in 2017 ter besluitvorming aan het bestuur voorgelegd.

Begin 2016 is de pilot SIV2 (Snel Interventievoertuig met een bezetting van twee personen) in Nijmegen en Tiel afgerond. Dit heeft een duidelijk beeld opgeleverd van plus- en minpunten van de inzet van het SIV. De conclusie is dat het SIV als optie meegenomen kan worden in de inrichting van de basisbrandweezorg. Of dat ook daadwerkelijk gebeurt en zo ja, hoe en waar, is een onderdeel van het Brandweezorgplan dat aan het bestuur ter besluitvorming wordt voorgelegd. Daarin wordt de basisbrandweezorg in totaliteit en in onderlinge samenhang gepresenteerd.

8. Grootschalige geneeskundige bijstand

Het huidige grootschalige geneeskundige hulpverleningsmodel in crisissituaties, met als instrument de Geneeskundige Combinatie (GNK-C) is vervangen door het model Grootschalige Geneeskundige Bijstand (GGB). Volgens de planning was dit model op 1 januari 2016 operationeel. Het nieuwe model kent hulpverlening door burgers een duidelijke plek toe en is substantieel goedkoper dan de huidige opschaling met GNK-C's. Het bijstandmodel is nader uitgewerkt, waarbij ook is gekeken naar de toekomstige positionering van de GHOR en het buiten gebruik stellen van de huidige GNK-C, inclusief de verdere financiële onderbouwing.

Er hebben oefeningen plaatsgevonden zowel mono- en multidisciplinair als met de ketenpartners.

Kerngegevens Incidentbestrijding ⁴

Wat	Wie	Voorgenomen	Gerealiseerd
Planvorming			
BRZO-bedrijven	Brandweer	9	9
Alarmeringen			
Meldingen brandweezorg	Brandweer	10.500	4.091
Aansluitingen OMS	Brandweer	632	619
Meldingen OMS	Brandweer	1.900	1.510
Leiding en coördinatie			
Regionaal commandant van dienst	Brandweer	3	3
Hoofdofficieren van dienst	Brandweer	8	9
Officieren van dienst	Brandweer	44	41
Leiding en coördinatie			
AC's geneeskundige zorg	GHOR	4	4
Officieren van dienst	GHOR	14	14
Hoofd informatie geneeskundige zorg	GHOR	4	3
Hoofd publieke gezondheid	GHOR	4	4
Adviseur geneeskundig	GHOR	4	4
Noodhulpteam GGB (Rode Kruis)	GHOR	1	1
Leiding en coördinatie			
Operationeel leiders ROT	VB	5	5
Leiders CoPI	VB	9	9
Informatiemanagers	VB	4	4
Plotters CoPI	VB	12	12
Secretarissen ROT/RBT	VB	11	8
Adviseurs pool crisiscommunicatie	VB	24	24
COH's beschikbaar en ingericht	VB	2	2
RCC's beschikbaar en ingericht	VB	1	1
Gemeentelijke functionarissen beschikbaar	VB	92	92
Eenheden			
Kazernes	Brandweer	36	36
Tankautospuiten	Brandweer	56	52
Hulpverleningsvoertuigen	Brandweer	4	4
Redvoertuigen	Brandweer	7	6
Blusboten	Brandweer	2	2
Snel Inzetbare Voertuigen	Brandweer	2	2
Vrijwilligers	Brandweer	900	711
Beroeps	Brandweer	200	238

⁴ voor toelichtingen zie pagina 28

Indicatoren Incidentbestrijding

Wat	Wie	Voorgenomen	Gerealiseerd
Informatiemanagement			
Brandweervoertuigen met digitale bereikbaarheidskaart	Brandweer	42	44
CaCo's 24/7 beschikbaar (6,4 fte / 8 mdw)	Meldkamer	1	1
Actueel Slachtoffer Informatiesysteem	GHOR/VB	1	1
Planvorming			
Aanvalsplannen herzien/actualiseren	Brandweer	360	190
Bereikbaarheidskaarten herzien/actualiseren	Brandweer	775	265
Incidentbestrijdingsplannen	Brandweer	-	-
Rampbestrijdingsplannen	VB	7	7
Continuïteitsplannen	VB	1	1
Alarmering			
Prio1-meldingen binnen norm	Brandweer	75%	85%
Gemiddelde verwerkingstijd Prio1	Brandweer	0:45	0:46
Gemiddelde verwerkingstijd OMS-meldingen	Brandweer	0:30	0:35
Gemiddelde verwerkingstijd brand in gebouw	Brandweer	1:00	0:45
Inzetten naar soort			
Prio-1-inzetten brandweer	Brandweer	< 2.400	2.526
Woningbranden	Brandweer	< 300	244
Bedrijfsbranden	Brandweer	< 40	92
Hulpverleningen	Brandweer	< 500	1.495
Onterechte uitruk OMS	Brandweer	< 1.250	1.241
Operationele inzetprestatie			
Prio1-Inzetten binnen normtijd	Brandweer	80%	64,1%
Vakbekwaam worden / Brandweer			
Geplande oefeningen	Brandweer	2.500	3.592
Geplande opleidingen	Brandweer	150	150
OvD's opgeleid	Brandweer	100%	100%

Wat	Wie	Voorgenomen	Gerealiseerd
Vakbekwaam blijven / Brandweer			
Aanwezigheid RcvD's bij oefeningen	Brandweer	80%	100%
Aanwezigheid HOvD's bij oefeningen	Brandweer	80%	100%
Aanwezigheid OvD's bij oefeningen	Brandweer	80%	80%
Aanwezigheid bevelvoerders bij oefeningen	Brandweer	80%	70%
Slagingspercentage 1e examens manschap	Brandweer	70%	75%
Percentage opgeleide en geoefende functionarissen	Brandweer	90%	99%
Vakbekwaamheid / GHOR			
Aantal geplande oefeningen	GHOR	50	78
AC geneeskundige zorg opgeleid	GHOR	100%	100%
OvD geneeskundige zorg opgeleid	GHOR	100%	100%
Leden stafsectie geneeskundige zorg opgeleid	GHOR	80%	100%
Aanwezigheid AC geneeskundige zorg	GHOR	100%	100%
Aanwezigheid OvD geneeskundige zorg	GHOR	100%	100%
Aanwezigheid leden stafsectie geneeskundige zorg	GHOR	100%	100%
Vakbekwaamheid / Multidisciplinair			
Systeemoefening	VB	1	1
CoPI straatoefeningen	VB	25	20
CoPI virtuele oefeningen	VB	25	30
ROT oefeningen	VB	4	4
RBT oefeningen	VB	5	4
Sleutelfunctionarissen opgeleid	VB	90%	90%
Sleutelfunctionarissen geoefend	VB	90%	90%
Evaluaties			
Zeer grote incidenten <6 weken geëvalueerd	Brandweer	80%	40%
Incidenten GRIP1 geëvalueerd	Brandweer	100%	42%
Incidenten vanaf GRIP2 geëvalueerd	VB	100%	100%
Leerpunten opgenomen in multi-leeragentschap	VB	100%	100%

Toelichting

Alarmeringen/meldingen brandweezorg

De prognose was niet reëel. Aangezien de brandweer hierop nauwelijks of geen invloed heeft, worden deze aantallen in het vervolg niet als een verantwoordingscijfer opgenomen, maar als resultaat.

Meldingen OMS

In 2017 wordt een voorstel aangeboden ter besluitvorming ten aanzien van terugdringing van ongewenste OMS meldingen.

Eenheden/vrijwilligers

De prognose was te hoog gesteld, dit had 725 moeten zijn.

Eenheden/beroeps

De prognose was te laag gesteld. Het aantal beroepskrachten bij de brandweer was bij aanvang van 2016 al meer dan 200.

Planvorming/aanvalsplannen en bereikbaarheidskaarten:

De voorgenomen aantallen zijn deels nog een gevolg van een inhaalslag, waarin per jaar deze aantallen werden geleverd. Die inhaalslag is afgerond, wat zijn effect heeft in 2016. Op grond van deze gegevens kan worden geconcludeerd dat het voorgenomen aantal voor 2016 veel te hoog is geraamd. De brandweer is gestart met het toepassen van risicosturing in de objecten waar aanvalsplannen en bereikbaarheidskaarten voor opgesteld moeten worden. Aantallen en frequentie van actualisering gaan daardoor dalen.

Operationele inzetprestatie

Dit opkomstpercentage is samengesteld uit de opkomstgegevens van meldingen die gekoppeld zijn aan de wettelijke normen, zoals vastgelegd in het Besluit Veiligheidsregio's. In de afgelopen jaren ligt het opkomstpercentage telkens stabiel ruim boven de zestig procent. Een verklaring van het gerealiseerde percentage is dat vooral vrijwilligers niet altijd met een voldoende aantal mensen voldoende snel op de kazernes kunnen zijn om de normtijd te halen. De reden voor overschrijding ligt in de uitruktijden. Bij een alarmering moeten vrijwilligers van hun werk- of thuislocatie komen. Het percentage van 64% is een gemiddelde van de gehele regio.

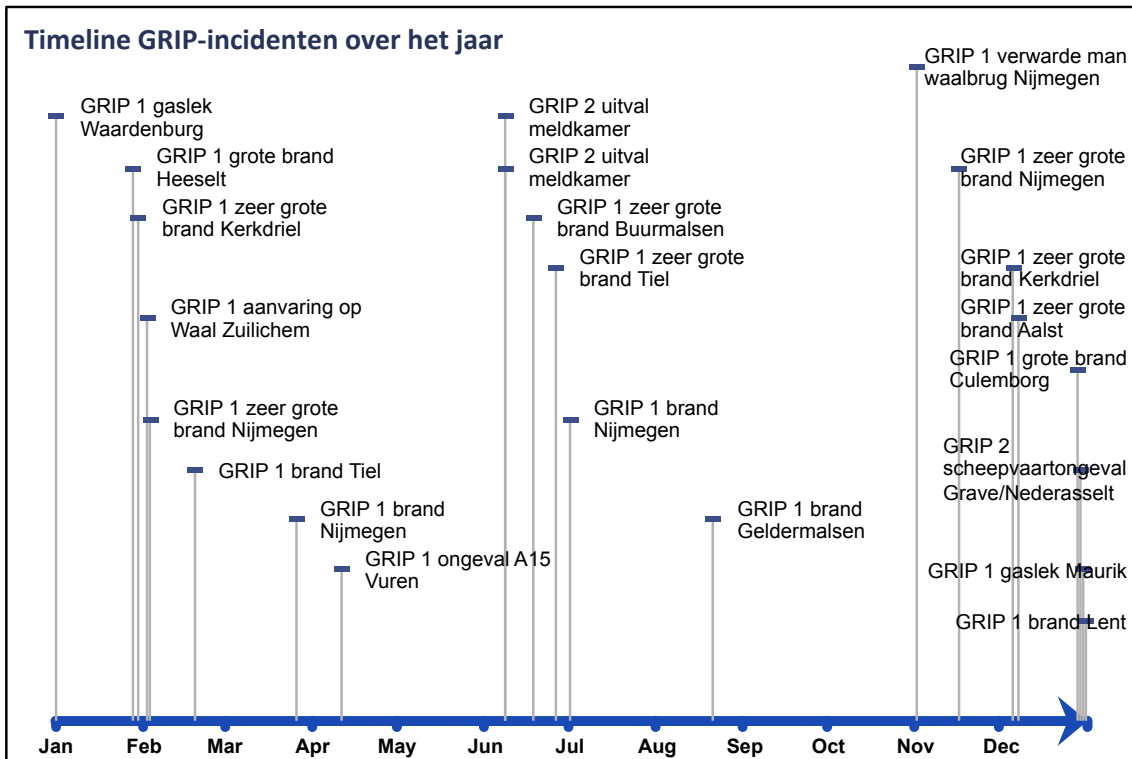
Inzetten brandweer		Opkomsttijden brandweer	
Aantal tankautospuits PRIO1	2.613	Gemiddelde opkomsttijd	08:05
Aantal totaal	4.091	• gemiddelde verwerkingstijd	00:48
Alarmering	33%	• gemiddelde uitruktijd	03:19
Brandbestrijding	31%	• gemiddelde rijtijd	03:58
Hulpverlening bij ongevallen	10%		
Dienstverlening	16%		
Gezondheid	5%		

Evaluaties incidenten

Door langdurige ziekte van de hiermee belaste medewerker zijn deze taken wel overgenomen, maar door prioriteitstelling binnen de uitvoering van alle taken deels uitgevoerd.

Aantal GRIP-incidenten

Datum	GRIP	Incident
1 januari	1	Gaslek aan de Koeldert in Waardenburg (gem. Neerijnen)
28 januari	1	Grote brand met asbest aan de Gerestraat in Heesselt (gem. Neerijnen)
30 januari	1	Zeer grote brand met asbest aan de Grote Inghweg in Kerkdriel (gem. Maasdriel)
2 februari	1	Aanvaring op de Waal bij Zuilichem (gem. Zaltbommel)
3 februari	1	Zeer grote brand met asbest in een bedrijfsverzamelgebouw aan de Cargodoorweg in Nijmegen
19 februari	1	Brand in een seniorencomplex aan de Veilinghof in Tiel
26 maart	1	Brand in portiekwoning aan de Paul Krugerstraat in Nijmegen
11 april	1	Ongeval met vrachtwagens op de A15 bij Vuren (gem. Lingewaal)
8 juni	2	Uitval Meldkamer
8 juni	2	Uitval Meldkamer
18 juni	1	Zeer grote brand Rijksstraatweg Buurmalsen (gem. Geldermalsen)
26 juni	1	Grote brand aan de Biezenwei in Tiel
1 juli	1	Brand in geneesmiddelen producerend bedrijf aan de Microweg in Nijmegen
21 augustus	1	Brand in diverse schuren aan de Burg. Verwijlaan te Geldermalsen
1 november	1	Verwarde man op Waalbrug Nijmegen
16 november	1	Zeer grote brand autosloperij Hogelandseweg Nijmegen
5 december	1	Zeer grote brand na plofkraak Mgr-Zwijnsplein Kerkdriel (gem. Maasdriel)
7 december	1	Zeer grote brand scheepswerf aan de Veendam te Aalst (gem. Zaltbommel)
28 december	1	Grote brand in voormalig zwembad aan de Multatulilaan in Culemborg
29 december	2	Schip met benzeen vaart door Sluis bij Grave/Nederasselt (gem. Heumen)
30 december	1	Gaslek aan de Parkstraat in Maurik (gem. Buren)
31 december	1	Zeer grote brand supermarkt Frankrijkstraat te Nijmegen

Figuur 2: GRIP incidenten in 2016

3 Programma Regionale Ambulance Voorziening (RAV)

De sector RAV omvat een ambulancedienst en een Meldkamer Ambulancezorg (MKA). De ambulancedienst is in de regio Gelderland-Zuid de enige toegelaten ambulancevervoerder in het kader van de Tijdelijke Wet Ambulancezorg (Twaz). Uit dien hoofde is de ambulancedienst verantwoordelijk voor zowel alle spoedeisende als alle niet-spoedeisende vervoer van patiënten. Ten behoeve van het ambulancevervoer exploiteert de ambulancedienst twintig ambulances, drie rapid responders (verpleegkundige in een personenauto) en een MICU-voertuig, alsmede enkele reservevoertuigen, die zijn gestationeerd op zes ambulancestandplaatsen verspreid over de regio. De ambulancehulpverlening geschiedt op basis van landelijke protocollen.

De exploitatie van de ambulancevoorziening wordt volledig bekostigd door de zorgverzekeraars uit de premies voor de ziektekostenverzekeringen.

De MKA neemt aanvragen voor het spoedeisende en niet-spoedeisende vervoer in ontvangst en draagt zorg voor een zo efficiënt mogelijke inzet van ambulances op basis van telefonische diagnostiek en triage (inschatting van aard en ernst letsel). De diagnostiek en triage vinden plaats op basis van een breed binnen de zorgsector gehanteerd triagemodel, te weten het Nederlands Triage Systeem (NTS). De MKA is samen met de meldkamer van de politie en de meldkamer van de sector Brandweer ondergebracht bij de sector GMK.

Wat willen we bereiken

Doelstelling van de sector RAV (incl. MKA) is het zo snel en efficiënt mogelijk behandelen van verzoeken om inzet van ambulances alsmede het uitvoeren van patiëntenvervoer. Voor zover er landelijke normen zijn gesteld, wordt er naar gestreefd deze normen te realiseren.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Voor het realiseren van dit effect heeft de RAV het volgende gedaan:

1. de urgentie-toekenning aan hulpvragen geschiedt juist

In 2016 heeft de urgentietoekenning plaatsgevonden op basis van het Nederlands Triage Systeem (NTS). Toepassing van dit systeem leidt tot een juiste urgentie-toekenning bij hulpvragen. Het NTS is een computerondersteund systeem dat voortdurend wordt beoordeeld en zo nodig (landelijk) wordt aangepast. Alle centralisten zijn in het gebruik van NTS geschoold en jaarlijks vinden bijscholingen plaats. Met de "Haak plus"-module zijn alle centralisten in 2016 beoordeeld op het juiste gebruik van NTS.

In 2016 is overleg gevoerd met de huisartsen vanwege een sterke toename van het aantal meldingen door huisartsen(posten). Geconcludeerd is dat ambulances te vaak worden ingezet voor meldingen die in feite voor de huisartsen zijn bestemd. Met huisartsen is in 2016 gezocht naar mogelijkheden de triagemethoden beter op elkaar te laten aansluiten. In 2017 wordt hiertoe een gezamenlijk project uitgevoerd.

2. De urgentie-toekenning geschiedt snel

Een snelle urgentietoekenning is noodzakelijk om snelle hulp te kunnen bieden. Dagelijks is op de meldkamer geanalyseerd of en welke meldingen een langere afhandelingstijd hebben dan de norm van 2 minuten. Van die meldingen wordt getracht de oorzaken van de langere meldtijd op te sporen. Afhankelijk van de gevonden oorzaak wordt per melding feedback gegeven aan de betreffende centralist. Dit heeft in 2016 geleid tot een gemiddelde meldtijd van 01:24 minuten bij 112-meldingen (wettelijke norm is 2:00 minuten).

3. De opstart van de ambulances geschiedt zo snel mogelijk

De opstart van een ambulance begint op het moment dat de meldkamer een ritopdracht aan de ambulance geeft en eindigt op het moment van vertrek van de ambulance. Deze tijdstippen worden geregistreerd in het bedrijfsprocesstelsel. Dagelijks is geanalyseerd of er sprake is van te lange opstarttijden en in die gevallen worden oorzaken geanalyseerd en besproken met de betreffende bemanning. Dit heeft in 2016 geleid tot een uitruktijd van 00:55 minuten bij spoedritten (A1) (wettelijke norm is 1:00 minuten)

4. De rijtijd van de ambulances is zo kort mogelijk

De verkorting van rijtijden is op diverse wijzen nagestreefd. In de eerste plaats is er naar gestreefd de standplaatsen en voorwaardenscheppende locaties geografisch zodanig te spreiden dat daarmee de gebiedsdekking geoptimaliseerd wordt. In dit kader zijn in 2015 nieuwe standplaatsen betrokken in Beuningen en Rumpst. Daarmee is de herhuisvesting van de RAV voltooid. Eind 2016 is aan het RIVM opnieuw gevraagd onderzoek te doen naar de spreiding van de standplaatsen op basis van de rijtijden uit 2016. Dit leverde een bevestiging op van de juistheid van de locaties.

In 2016 zag de RAV zich geconfronteerd met een sterke stijging van het aantal aanvragen voor ambulances. Als gevolg hiervan stegen de aanrijtijden en daalde het aantal spoedritten waarbij de patiënt binnen 15 minuten kon worden bereikt. Uit onderzoek is gebleken dat vrijwel alle RAV'en geconfronteerd werden met een sterke volumestijging. Op grond hiervan heeft de minister van VWS voor het jaar 2017 een verhoging van het macro kader voor de ambulancezorg aangekondigd, met ingang van 2017. In 2017 wordt het bestuur geïnformeerd over de inzet van extra middelen.

5. De hulpverlening geschiedt conform de actuele protocollen

Om de hulpverlening conform de actuele protocollen te laten verlopen, vindt voortdurende training en opleiding van medewerkers plaats. Alle chauffeurs, verpleegkundigen en centralisten hebben in 2016 hun trainingen, theorietoetsen en ritscreeningen met succes doorlopen waardoor de medisch manager alle medewerkers een bekwaamheidsverklaring heeft kunnen verstrekken. Zonder bekwaamheidsverklaring mogen geen werkzaamheden op de ambulance worden verricht.

6. De overdracht van de patiënt aan ziekenhuis geschiedt zo goed mogelijk

Om een goede medische overdracht van patiënten aan een ziekenhuis te borgen wordt door middel van een geautomatiseerd systeem patiëntinformatie vanuit de aanrijdende ambulance naar het ziekenhuis gestuurd, waardoor het ziekenhuis zich zo nodig kan voorbereiden op de overname van de patiënt.

7. De wachttijden B-vervoer worden beperkt

Voor het bestelde (geplande) vervoer gelden geen normen voor aanrijtijden en aannames van meldingen, omdat voor dit type meldingen geen urgentie geldt. Voor het B-vervoer is van belang dat de wachttijden voor de patiënt zo beperkt mogelijk worden gehouden en patiënten zoveel mogelijk op tijd in de ziekenhuizen zijn. In 2016 heeft de Nederlandse Zorgautoriteit de zorgverzekeraars gewezen op het feit dat veel ambulancediensten niet voldoen aan de norm van 95% van de spoedritten binnen 15 minuten en dat zorgverzekeraars in dit opzicht hun zorgplicht onvoldoende nakomen. Consequentie hiervan is dat de aandacht vrijwel volledig wordt geconcentreerd op het spoedvervoer, hetgeen naar verwachting zal leiden tot langere wachttijden en uitstel in het besteld vervoer in 2017.

Kerngegevens Ambulancezorg

Wat	Wie	Voorgenomen	Gerealiseerd
Eenheden			
Posten/standplaatsen	Ambulance	6	6
A-ambulances en B-ambulances	Ambulance	20	21
Mobiele Intensive Care Unit (MICU)	Ambulance	1	1
Motoren	Ambulance	3	0
Rapid Responder voertuigen (ipv motoren)	Ambulance	0	3

Indicatoren Ambulancezorg

Wat	Wie	Voorgenomen	Gerealiseerd
Alarmering			
A1-meldingen binnen 2 minuten	Ambulance	85%	84%
Operationele inzetprestatie			
A1 ritten ambulance	Ambulance	10.000	10.324
A1-ritten binnen 15 minuten	Ambulance	96%	93%
A1-ritten gemiddelde meldtijd	Ambulance	max. 1:40	01:24
A1-ritten gemiddelde opstarttijd	Ambulance	max. 0:45	00:50
A1-ritten gemiddelde rijtijd	Ambulance	6:30	07:27
A1-ritten gemiddelde responstijd	Ambulance	8:55	09:42
A2 ritten ambulance	Ambulance	8.000	8.235
A2-ritten binnen 30 minuten	Ambulance	98%	98%
Wachttijd B-vervoer	Ambulance	max. 20:00	Niet gemeten
Beoordeelde overdrachten patiënt aan SEH-afdeling	Ambulance	150	120
Gescreende ritverslagen	Ambulance	400	200
Vakbekwaamheid			
Medewerkers met bekwaamheidsverklaring	Ambulance	100%	100%

Toelichting

Het percentage A1-ritten binnen 15 minuten lag in 2016 op 93% (94% in 2015). Belangrijke oorzaak hiervoor is de stijging van het aantal ritten in 2016. Dit is een landelijke trend. Eind 2016 heeft de minister van VWS landelijk € 17 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de ambulancezorg. Door de volumestijging en daaruit voortvloeiende sub-optimalisaties steeg ook de gemiddelde ritduur.

De wachttijden in het B-vervoer konden in 2016 (net als in 2015) niet betrouwbaar worden gemeten. Dit heeft een automatiserings-technische oorzaak in één van de landelijke meldkamersystemen en is niet eenvoudig te verhelpen.

Medio 2016 kon worden gestart met het project "ritscreening". Aangezien niet het gehele jaar 2016 ritevaluatoren beschikbaar waren kon het voorgenomen aantal van 400 ritcreeningen niet worden gehaald

4 Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In 2014 is door de VRGZ een nieuwe nota 'Risicomanagement, voorzieningen en weerstandsvermogen' opgesteld. Het bestuur nam hierover besluiten op 12 februari 2015. Dit jaar zijn bij de verschillende organisatieonderdelen de risico's in kaart gebracht. Deze risico's zijn gerubriceerd en gewaardeerd:

- Het complete overzicht van de risico-inventarisatie (en de voorgestelde of genomen beheersmaatregelen) wordt één keer per vier jaar besproken met het algemeen bestuur.
- In de tussenliggende periode wordt een samenvatting van de risico-inventarisatie opgenomen in de begroting en de jaarrekening. Zie paragraaf 4.1.3 Risicobeheersing.
- Bij het uitbrengen van de financiële rapportages (begroting, jaarrekening en twee maal per jaar tussentijdse cijfers) worden nieuwe of verdwenen risico's als mutatie gemeld in de paragraaf Risicobeheersing.
- De frequentie van de rapportage over risico's wordt groter als daar aanleiding voor is.
- Voor de omvang van de reserve Crisis- en rampenbestrijding wordt 5% van de omzet genomen als streefwaarde. Zie paragraaf 4.1.1 Weerstandsvermogen.
- Voor de omvang van de reserve RAV wordt 10% van de omzet genomen als minimumnorm en 15% als streefwaarde.

De jaarrekening is met inachtneming van bovenstaand beleid opgesteld.

4.1.1 Weerstandsvermogen

Programma Crisis- en rampenbestrijding

(Bedragen * € 1.000,-)	Realisatie
Crisis- en rampenbestrijding	2016
Norm 5% van de omzet programma C&R	2.276
Algemene reserve Crisis- en rampenbestrijding	2.276
Percentage eigen vermogen van de omzet	5%

Bestemde reserves worden niet meegenomen in deze toetsingstabel van het eigen vermogen.

Bij de gepresenteerde cijfers wordt er van uitgegaan dat de voorstellen voor bestemming van het resultaat 2016 door het bestuur worden overgenomen. In de begroting 2018, meerjarenraming 2019 t/m 2021 zal een geactualiseerd meerjarig beeld van de algemene reserve worden geschetst.

4.1.2 Programma RAV

De reserves van de RAV zien er als volgt uit:

(Bedragen * € 1.000,-)	Realisatie
Reserve aanvaardbare kosten RAV	2016
Minimale norm is 10% van de omzet	1.814
Streefwaarde is 15% van de omzet	2.721
Reserve aanvaardbare kosten RAV	2.735
Percentage eigen vermogen van de omzet	15%

Cijfermatig haalt de RAV de streefwaarde van 15% van de omzet. In de begroting 2018, meerjarenraming 2019 t/m/ 2021 zal een geactualiseerd meerjarig beeld van de algemene reserve worden geschetst.

4.1.3 Risicobeheersing

Conform het voorstel aan het AB wordt in deze paragraaf een financiële samenvatting van de risico's opgenomen (bedragen x € 1.000,-).

	Totaal van verwachtingswaarde afzonderlijke risico's	Totaal van noodzakelijke risico-capaciteit na weging van verwachtingswaarde met kans voor beide programma's	Totaal van noodzakelijke risico-capaciteit na weging van verwachtingswaarde met kans programma Crisis en Rampen	Totaal van noodzakelijke risico-capaciteit na weging van verwachtingswaarde met kans programma RAV
Nieuwe wet- en regelgeving en politiek bestuurlijke risico's	1.975	1.646	522	1.124
Maatschappelijke risico's	1.075	356	333	23
Economische risico's	700	280	196	84
Middelen, organisatie, medewerkers en efficiëncy	3.775	2.115	972	1.143
Totaal	7.525	4.397	2.023	2.374

Ten opzichte van vorig jaar hebben zich de volgende mutaties voorgedaan:

Gewijzigde risico's

- Indexering CAO's: wordt gezien als onderdeel economische omstandigheden

Vervallen risico's

- Werkkostenregeling: inmiddels is inzichtelijk wat aan lasten verwacht kan worden en is het mogelijk deze post te budgetteren
- Spreiding en beschikbaarheid ambulances: betreft baten en lasten die elkaar zouden moeten opheffen

Nieuwe risico's

- Functiewaardering ambulanceverpleegkundigen: als gevolg van concurrentie op de arbeidsmarkt wordt de functie van ambulanceverpleegkundige mogelijk hoger ingeschaald.
- Leeftijdsopbouw en mobiliteit: onder andere wijziging van de pensioenleeftijd geven aanleiding tot benodigde acties/gewijzigd personeelsbeleid voor de komende jaren.
- Informatiebeveiliging/veiligheid: gegevens dienen beveiligd te zijn en privacy gewaarborgd. Mogelijk gevolg van een datalek is een boete en kosten voor nieuwe beheersmaatregelen.
- Concurrentie op de arbeidsmarkt RAV: het verschil in lasten van inhuur ten opzichte van de lasten van vast personeel wordt als risico opgenomen.

4.2 Financiering

4.2.1 Kengetallen

Onderstaande kengetallen zijn opgenomen conform Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Kengetallen	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Netto schuldquote	71,78%	70,58%	76,18%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	71,78%	70,58%	76,18%
Solvabiliteitsratio	7,07%	15,50%	8,07%

Het verschil tussen de begrote en gerealiseerde solvabiliteitsratio wordt veroorzaakt door een hogere stand van de vlottende activa. Met name het niveau van uitzettingen Rijksschatkist en de debiteurenstand zijn hoger dan begroot.

4.2.2 Treasury

De hoeveelheid geld die nodig is voor de uitvoering van de verschillende taken van de organisatie wordt beheerd door de treasuryfunctie. Werkwijze, taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in het treasurystatuut. Dit statuut is op 5 november 2015 door het algemeen bestuur vastgesteld. De VRGZ voert een risicomijdend beleid en voldeed in 2016 aan wet- en regelgeving.

Schatkistbankieren

Voor de VRGZ geldt het schatkistbankieren voor decentrale overheden. Dit houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor zal de Nederlandse Staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen.

Risicobeheer

Het verstrekken van leningen en garanderen van rente en aflossing van leningen is de VRGZ niet toegestaan.

Kasgeldlimiet

Het Ministerie van Financiën geeft aan welk bedrag mag worden gefinancierd met kortlopende geldleningen; de kasgeldlimiet. Als de kasgeldlimiet structureel wordt overschreden, moet de kortlopende schuld worden omgezet in een langlopende schuld. In 2016 bleef de VRGZ binnen de norm voor de kasgeldlimiet.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000,-)					
Omvang begroting per 01-01-2016 (= grondslag)	63.178				
In procenten van de grondslag	8,20%				
Toegestane kasgeldlimiet	5.181				
		1e kwrt	2e kwrt	3e kwrt	4e kwrt
Totaal netto vlottende schuld	6.409	5.351	7.991	6.818	
Toegestane kasgeldlimiet	5.181	5.181	5.181	5.181	
Ruimte	11.590	10.532	13.172	11.999	

Renterisiconorm

Om ongewenste financiële gevolgen van rentewijzigingen te beperken, geeft het ministerie ook een renterisiconorm aan. Deze renterisiconorm geeft de omvang van de schuld weer die in een jaar maximaal voor renteconversie in aanmerking mag komen.

De uitkomst hiervan mag niet overschreden worden zodat een spreiding van de opgenomen leningen, looptijden en rente-aanpassingsdata en een eventueel hieruit voortvloeiende rentewijziging ontstaat.

In 2016 bleef de VRGZ binnen de norm van de wet Fido.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000,-)	
1 Renteherziening op lening o/g	0
2 Betaalde aflossingen	-622
3 Renterisico (1+2)	-622
4 Begrotingstotaal 2016	63.178
Bij Min. Regeling vastgestelde %	20,00%
5 Renterisiconorm	12.636

Toets renterisiconorm	
6 Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	12.013

4.3 **Vennootschapsbelasting**

Vanaf 2016 geldt de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsinstellingen. Samen met andere veiligheidsregio's bekijkt de VRGZ wat hiervan de consequenties zijn. In het afgelopen half jaar heeft een inventarisatie plaatsgevonden van alle producten en diensten die geleverd worden. Namens de veiligheidsregio's is een afvaardiging van het (ambtelijk) Netwerk Finance & Control in overleg met de inspecteur van de Belastingdienst om te beoordelen welke producten en diensten onder de vennootschapsbelastingplicht gaan vallen. De veiligheidsregio's worden hierbij bijgestaan door BDO Accountants & Adviseurs.

Begin juli heeft een eerste overleg plaatsgevonden tussen de Belastingdienst, de afvaardiging van de veiligheidsregio's en BDO. Naar aanleiding hiervan heeft BDO namens de veiligheidsregio's een activiteitenlijst opgesteld en zijn een aantal veralgemeniseerde casussen uitgewerkt. Na overleg met en goedkeuring van de veiligheidsregio's is de activiteitenlijst met de daarbij behorende fiscale conclusies aan de Belastingdienst voorgelegd en besproken. Uiteindelijk zal dit moeten leiden tot voldoende houvast bij het bepalen van de fiscale posities van de afzonderlijke veiligheidsregio's.

Op basis van de huidige informatie is de verwachting dat er geen sprake zal zijn van een vennootschapsbelastingplicht. Naar verwachting zullen er in de loop van 2017 definitieve afspraken met de Belastingdienst gemaakt worden.

4.4 **Investeringsbegroting en onderhoud kapitaalgoederen**

Een overzicht van de geplande en gerealiseerde investeringen is opgenomen in de bijlagen bij dit jaarverslag. In zijn algemeenheid worden kapitaalgoederen van de VRGZ onderhouden en vervangen na afloop van de economische levensduur.

4.5 **Verbonden partijen**

De VRGZ werkt intensief samen met de Nationale Politie voor wat betreft de gemeenschappelijke meldkamer. Ditzelfde geldt voor de samenwerking met de GGD Gelderland-Zuid op het gebied van de ondersteunende diensten (geleverd door de afdelingen Facilitaire Dienstverlening, Personeel en Organisatie en Financiën & Control). Er is geen sprake van een verbonden partij in die zin dat de VRGZ risico's draagt die vanuit de andere partij worden veroorzaakt. Wel zijn er kosten gemoeid met het eventueel verbreken van het samenwerkingsverband.

4.6 **Organisatie en bedrijfsvoering**

Voor de bestuurlijke organisatie van de VRGZ wordt verwezen naar hoofdstuk 5.11.

Met de invoering van het Besluit Begroting en Verantwoording is de paragraaf Bedrijfsvoering voorgeschreven als onderdeel van de programmabegroting. De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid besteedt in deze paragraaf aandacht aan de taken waarvoor binnen de begroting geen afzonderlijke programma's zijn opgenomen. Het gaat dan om de wijze waarop de bedrijfsvoering plaatsvindt en een korte beschrijving van de ontwikkelingen die daarop van invloed zijn.

4.6.1 Ambtelijke organisatie

De VRGZ wordt geleid door een algemeen directeur. Deze wordt hierin bijgestaan door de directeur RAV en de regionaal commandant brandweer. Samen vormen zij het directieteam. De hoofden van de sectoren en afdelingen binnen de VRGZ, aangevuld met een vertegenwoordiger van het Brandweer Managementteam (BMT), vormen het adviesteam, dat de algemeen directeur gevraagd (en ongevraagd) adviseert over zaken die de gehele VRGZ aangaan.

De GHOR wordt aangestuurd door de Directeur Publieke Gezondheid (DPG), die tevens directeur is van de GGD Gelderland-Zuid. De DPG maakt op basis van de agenda deel uit van het Directieteam.

De regionaal commandant vormt samen met vier leidinggevendenden het Brandweer Managementteam (BMT).

4.6.2 Bedrijfsvoering

Voor een goed verloop van de primaire processen is een goede bedrijfsondersteuning (personeel, informatie, organisatie, financiën, administratie, communicatie en huisvesting: PIOFACH) essentieel. Dit heeft het afgelopen jaar een hoge prioriteit gehad binnen de VRGZ. De groei van de taken van de organisatie heeft geleid tot een groei van de vraag naar ondersteuning.

Daarnaast is de bedrijfsondersteuning cruciaal voor de waarborg van rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van de inzet van mensen en middelen.

Over de bedrijfsvoering is het afgelopen jaar periodiek verantwoording afgelegd om de ontwikkelingen te kunnen monitoren en (bij)sturen. Om deze sturing te ondersteunen zijn instrumenten ingezet zoals de jaarlijkse programmabegroting, viermaandelijke managementrapportages en de programmarekening. Eveneens wordt er per sector gewerkt aan een aantal KPI's (kritische prestatie-indicatoren).

In 2016 is gestart met een structurele samenwerking tussen de ondersteunende afdelingen Personeel & Organisatie, Financiën & Control en Facilitaire Dienstverlening, met als doel om vanuit de ondersteunende afdelingen de primaire processen van de VRGZ op een integrale wijze te ondersteunen.

Personeel & Organisatie

In 2016 is het functieboek HR-21 opgesteld en vastgesteld. Dit leverde een nieuw functiewaarderingssysteem op, meer generiek en mede daardoor flexibeler.

Strategische personeelsplanning is in 2016 niet opgepakt. Door het afronden van diverse andere projecten is dit onderwerp in tijd vooruit geschoven.

Afgelopen jaar is veel energie gestopt in de doorontwikkeling van YouForce. Medewerkers en leidinggevendenden kunnen hierdoor zelfstandig diverse besluiten nemen. Dit leidde er toe dat verantwoordelijkheden lager zijn neergelegd.

Daarnaast is in 2016 de werkkostenregeling ingevoerd en de voorbereidingen voor de implementatie van het individuele keuze budget (IKB) zijn afgerond.

Tevens is de nodige aandacht gegeven aan het thema arbeidsomstandigheden, zoals 'Gezond werken' en beleid 'Hoe om te gaan met agressie en geweld'.

Al deze ontwikkelingen zijn geplaatst in het kader van 'verbinden van kennis en kunde over de afdelingen heen'. Bovenstaande thema's zijn in verbinding met elkaar opgepakt, waarbij harmonisatie van beleid en regelingen uitgangspunt waren.

Financiën & Control

Op financieel gebied is de basis (de administratie en de P&C-cyclus) op orde. In 2016 is gewerkt aan de verdere stroomlijning van de afdeling, waarbij de invulling van de adviesrol, de positionering in de organisatie, de samenwerking tussen de ondersteunende afdelingen en de doorontwikkeling van de beheersing aan de orde zijn geweest. Hierbij is nadrukkelijk ingestoken op de persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers. Dit krijgt ook in de komende jaren een vervolg.

In projectmatige zin is veel aandacht uitgegaan naar het nieuwe BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en de VPB (Vennootschapsbelasting). Verder is de verdeelmethodiek voor de bijdragen van de deelnemende gemeenten vastgesteld.

Facilitaire Dienstverlening

___Vastgoed

Het beheer en onderhoud voor de elektrische en werktuigbouwkundige (E&W) installaties van de kazernes in eigendom van de VRGZ zijn in 2016 aanbesteed. Vervanging en groot onderhoud blijft onder beheer van de VRGZ. De maatwerkovereenkomsten voor de overdracht van enkele kazernes van de gemeenten aan de VRGZ zijn afgerond.

De daadwerkelijke kosten van beheer en onderhoud van het door de gemeenten overgedragen vastgoed zijn hoger dan de overgedragen budgetten. Oorzaken van deze kostenoverschrijdingen zijn hogere onderhoudskosten, servicekosten, hogere WOZ-waarden en voor enkele kazernes hogere energiekosten.

Voor het toekomstig bouwkundig onderhoud is verbinding gezocht met bedrijven in de regio.

Om de kosten van huisvesting te reduceren wordt optimaal gebruik gemaakt van de beschikbare vierkante meters in de eigen panden. Door het aanpassen van Post Centrum in Nijmegen kunnen hierin meer medewerkers een werkplek vinden. Hierdoor dalen de huurlasten van het pand Groenewoudseweg 275 in Nijmegen.

___Informatiemanagement

Een goede informatievoorziening is essentieel voor het goed kunnen functioneren van onze organisatie en om die te verbeteren op basis van nieuwe mogelijkheden. De VRGZ ontwikkelde en voltooide in de periode 2013-2016 onder andere de volgende trajecten ten behoeve van de bedrijfsvoering met een I(CT)-component:

- Inrichten kernregistraties (bijvoorbeeld personeel, externe relaties, GEO data).
- Inrichten systemen rondom vergunningadviesproces in samenwerking met gemeenten en RUD's.
- Systemkeuze en implementatie voor de ondersteuning facilitair management.

Kwaliteitszorg en kennismanagement

De Wet veiligheidsregio's schrijft een aantal kwaliteitseisen voor met betrekking tot verschillende onderdelen van onder het bestuur van de veiligheidsregio ressorterende diensten. Het kwaliteitszorgsysteem VRGZ is modulair opgebouwd. Dat wil zeggen dat elke sector voor de borging van de eigen kwaliteit zorgt. Het geheel van deze systemen zorgt ervoor dat de kwaliteit van alle processen van de VRGZ zijn geborgd.

De focus voor de komende jaren ligt op het beheersen en verbeteren van het bereikte kwaliteitsniveau en het leren van incidenten. Door onder andere regelmatig audits en metingen uit te voeren op de operationele en beleidsmatige processen wordt het kwaliteitsniveau bewaakt. Het structureel willen leren van daadwerkelijke incidenten vindt vorm onder andere door na afloop van alle GRIP-incidenten een eerste impressie vast te leggen. In sommige gevallen kan dat leiden tot een nadere evaluatie. Het multidisciplinair leeragentschap zorgt voor het benoemen en agenderen van alle leer- en ontwikkelpunten rondom crisisinzetten.

Om het management beter te ondersteunen in haar sturende taak is in 2016 het traject 'managementdashboard' verder uitgebouwd. Een managementdashboard is een leeswijzer die op hoofdlijnen laat zien welke resultaatgebieden aandacht vragen. Hierdoor wordt het mogelijk het management op overzichtelijke wijze te voorzien van samenhangende operationele- en bedrijfsvoeringsinformatie. De managementdashboards voor de sectoren en afdelingen van de VRGZ zijn in 2016 verder geïmplementeerd.

Inkoop en aanbesteden

Bij de jaarrekening 2015 heeft de accountant een afkeurend oordeel gegeven over rechtmatigheid, omdat een deel van de lasten niet correct Europees werd aanbesteed. Redenen hiervan waren onder andere de forse groei in omzet en activiteiten van de veiligheidsregio en de forse toename van het aantal inkoop- en aanbestedings-trajecten. In 2016 is een aanbestedingskalender gemaakt en alle inkooptrajecten die hierop vermeld staan, zijn goed in beeld. Er is verbinding gezocht met andere veiligheidsregio's en gemeenten voor die inkooptrajecten, waarbij alle partners voordeel hebben. De inkooptrajecten die in 2016 gelopen zijn, zijn 100% rechtmatig verlopen.

Prestatie- c.q. verantwoordingsindicatoren

Wat	Voorgenomen	Gerealiseerd
Inkoop		
Rechtmatige inkopen	100%	100%
ICT		
Calls helpdesk VRGZ - afhandeling binnen responstijd	50%	65%

Sociaal jaarverslag	2016*	2015*	2014*	2013*
Personen in dienst ⁵	1.281	1.307	1.333	1.335
• exclusief vrijwilligers brandweer	570	582	590	562
• vrijwilligers brandweer	711	725	743	773
• aantal fte	507	511	523	502
Externe inhuur ⁶	40	31	21	24
Gemiddelde leeftijd medewerkers VRGZ				
• inclusief vrijwilligers brandweer	44 jaar	43 jaar	43 jaar	
• exclusief vrijwilligers brandweer	47 jaar	46 jaar	46 jaar	
Verhouding man/vrouw				
• inclusief vrijwilligers brandweer	85 - 15%	85 - 15%	85 - 15%	
• exclusief vrijwilligers brandweer	72 - 28%	71 - 29%	71 - 29%	
Ziekteverzuim	4,9%	4,5%	4,7%	4,3%

* Peildatum is 31 december

Toelichting

Ontwikkeling organisatiesterkte brandweer

Aan het bestuur wordt een brandweezorgplan ter besluitvorming voorgelegd. Inzichtelijk wordt wat de risico's in het gebied zijn en welke vormen van repressie nodig zijn en wat preventie- en proactieactiviteiten kunnen betekenen om de risico's te verkleinen of te voorkomen.

Pas dan zal inzicht bestaan op de totaal benodigde formatiesterkte en kwaliteiten.

5 Iedereen die van de VRGZ een loonstrook ontvangt

6 Iedereen die geen loonstrook van de VRGZ ontvangt, maar wel bij of voor de VRGZ werkt, bijvoorbeeld uitzendkrachten (uitgezonderd die voor de RAV), gedetacheerden, zzp'ers)

5 Jaarrekening

Vastgesteld door het algemeen bestuur d.d. 29 juni 2017

5.1 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie 2016	Gewijzigde begr. 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Budget aanvaardbare kosten	17.445	17.691	17.691	17.414
Aanpassing budget voorgaande jaren	2	0	0	-48
Subsidies Rijk	7.494	7.221	7.177	7.378
Subsidies Provincie	86	80	80	57
Bijdrage deelnemende gemeenten	34.287	34.287	34.290	34.172
Overige opbrengsten	4.350	3.899	3.703	4.093
Som der bedrijfsopbrengsten	63.664	63.178	62.941	63.067
Personeelskosten	45.015	44.460	44.396	44.731
Kapitaallasten	6.015	6.585	7.820	6.995
Overige bedrijfskosten	13.244	12.607	12.089	12.568
Rentebaten en -lasten	-129	-102	-1.278	-1.287
Som der bedrijfskosten	64.145	63.550	63.027	63.007
Totaal saldo baten en lasten	-481	-372	-86	60
Incidentele baten	417	50	50	118
Incidentele lasten	124	0	0	35
Saldo incidentele baten en lasten	293	50	50	82
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-188	-322	-36	142
Bestemde reserve BTW-compensatie	0	0	0	-215
Totaal bestemd resultaat	0	0	0	-215
Gerealiseerd resultaat	-188	-322	-36	357
Voorstel resultaatbestemming				
Gerealiseerd resultaat C&R	-234	0	0	667
Gerealiseerd resultaat RAV	46	-122	-36	-310
	-188	-122	-36	357

Bovenstaand overzicht wordt toegelicht in twee programma's; programma Crisis- en rampenbestrijding (paragraaf 5.5 en 5.6) en programma RAV (paragraaf 5.7 en 5.8).

5.2 Balans per 31 december

ACTIVA		
Bedragen x € 1.000,-	2016	2015
Vaste Activa		
Materiële vaste activa met een economisch nut	53.215	55.075
	53.215	55.075
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
Debiteuren	4.882	3.198
Debiteuren openbare lichamen	11.365	8.544
Uitzettingen Rijks schatkist	10.651	6.155
Nog in tarieven te verrekenen	0	297
Overige vorderingen en overlopende transitoria	552	1.226
	27.450	19.420
Liquide middelen		
Liquide middelen	368	139
	368	139
Totaal	81.033	74.634

PASSIVA		
Bedragen x € 1.000,-	2016	2015
Vaste Passiva		
Eigen vermogen		
Reserve aanvaardbare kosten RAV	2.689	2.999
Algemene reserve Crisis- en rampenbestrijding	2.250	2.106
Bestemde reserve vakantiegeld	781	561
Bestemde reserve toegangssystemen	200	0
	5.920	5.666
Gerealiseerd resultaat	-188	357
	-188	357
	5.732	6.023
Vorzieningen	1.784	1.008
Vaste schuld met rentetypische looptijd > 1 jaar		
Onderhandse leningen	52.183	48.805
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
Crediteuren	1.740	2.310
Nog in tarieven te verrekenen	2.297	0
Verrekening deelnemende gemeenten	8.653	8.965
Overige schulden en overlopende transitoria	6.477	5.386
Belastingen en sociale premies	2.167	2.137
	21.334	18.798
Totaal	81.033	74.634

5.3 Grondslagen van resultaatbepaling en waardering

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten daarvoor geeft. Het overzicht van baten en lasten van de Veiligheidsregio omvat het totaal van alle activiteiten die de Veiligheidsregio heeft uitgevoerd. De cijfers worden nader gepresenteerd en toegelicht in het overzicht baten en lasten programma Crisis- en rampenbestrijding en het programma RAV.

Onderlinge verrekeningen tussen beide programma's zijn opgenomen in het overzicht van baten en lasten per programma. In het overzicht van baten en lasten op het niveau van de totale Veiligheidsregio zijn de onderlinge verrekeningen geëlimineerd.

Vanaf 2016 geldt de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsinstellingen. Samen met andere veiligheidsregio's bekijkt de VRGZ wat hiervan de consequenties zijn. Na overleg met en goedkeuring van de veiligheidsregio's worden de activiteitenlijst en casussen met de daarbij behorende fiscale conclusies aan de Belastingdienst voorgelegd en besproken. Uiteindelijk zal dit moeten leiden tot voldoende houvast bij het bepalen van de fiscale posities van de afzonderlijke veiligheidsregio's. Op basis van de huidige informatie is de verwachting dat er geen sprake zal zijn van een vennootschapsbelastingplicht.

5.3.1 Grondslagen van resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Bij het programma RAV wordt afgeweken van deze regel, omdat dit een zorggefinancierde taak is. Hiervoor is aansluiting gezocht bij de regelgeving voor zorginstellingen.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Aangezien het niet is toegestaan voorzieningen te vormen voor jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Het gaat dan om overlopende vakantiegeldanspraken, aanspraken op een overbruggingsperiode, levensloop en versterkt ouderdomspensioen. Voor jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde kosten zonder (naar verwachting) een jaarlijks vergelijkbaar volume is een verplichting opgenomen.

5.3.2 Grondslagen van waardering

Alle activa en passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde tenzij anders is vermeld. De belangrijkste posten worden hieronder nader toegelicht.

5.3.3 Activa

Materiële vaste activa met een economisch nut

Onder materiële vaste activa worden activa verstaan die bedoeld zijn om de bedrijfsuitoefening duurzaam te dienen. De materiële vaste activa (> € 5.000,-) worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs of vervaardigingskosten, verminderd met een

lineaire afschrijving gebaseerd op economische levensduur of tegen lagere bedrijfs- waarde. Aan de materiële vaste activa wordt rente toegerekend tegen het bestuur- lijk vastgestelde percentage van 2,25%. Indien de VRGZ investeringsbijdragen van derden ontvangt wordt dit expliciet toegelicht.

	Afschrijvingstermijn *
Persoonlijke beschermingsmiddelen en werkkleding	
Bluskleding en beschermingsmiddelen (bluspakken, laarzen etc)	5 / 8 / 10
Uniformkleding	12
Ademlucht (toestel, cilinder, gelaatstuk etc)	10 / 15
Automatisering	
Hard- en software	3 / 4 / 5
Telefonie	10
ICT-infrastructuur	15
Communicatie- en verbindingmiddelen	
Alarmontvanger	4
Mobiele Data Terminal	5
Communicatienetwerksysteem (C2000/P2000)	5 / 7
Signalering kazerne	10
Gebouwen en inventaris	
Installaties en testapparatuur ademluchtwerkplaats	8 / 15
Inventaris/meubilair/aggregaat	10 / 15
Verbouwing	10 / 20
Semi-permanente unit	20
Gebouw / kazerne	30 / 40
Medische inventaris	
Medische apparatuur (oa defibrillatoren, autopulse, AED)	5 / 7
Brancards	7
Vaartuigen	
Blusboten	30
Motorboot	10
Hulpboot en trailer	20
Midlife update	10
Bepakking vaartuigen	
Reddingsvest	8
Bepakking overig	10 / 15

	Afschrijvingstermijn *
Voertuigen	
Ambulance en rapid responder	5
MICU-voertuig	7
Tankautospuit, redvoertuig en hulpverleningsvoertuig	15
Schuimblus- en haakarmvoertuig	20
Haakarmbak	15 / 20
Overige voertuigen (vervoer van personen en materiaal)	5 / 7 / 8 / 10
Midlife updates van de diverse voertuigen	4 / 7 / 8 / 10
Inventaris en bepakking voertuigen	
Inventaris tankautospuit	15
Inventaris overige voertuigen	7
Werken op hoogte	8 / 10
Hydraulisch gereedschap	8 / 15
Pneumatisch gereedschap / hefkussen	10
Meetapparatuur (explosiegevaar-, CO2-meter etc)	5 / 10 / 15
Oppervlakteredding (redbord, redsets ed)	8 / 15
Watertransportsysteem	15 / 20
Kettingzaag	8
Overdrukventilator	8
Draagbare motorspuit	8
Warmtebeeldcamera	8
Vakbekwaamheidsmiddelen	
Oefenaanhanger en oefencontainer	15
Oefenmiddelen (PPMO)	5 / 8
Simulatiecontainer	3

* bij een aantal genoemde activa zijn meerdere afschrijvingstermijnen weergegeven. Dit komt doordat onder de genoemde hoofdrubrieken een aantal subcategorieën vallen waarvan het te ver voert ze allemaal hier te vermelden.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Deze zijn gewaardeerd op nominale waarde, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid. De voorziening oninbaarheid wordt bepaald op basis van de ouderdom van de openstaande posten per balansdatum (statische methode).

Overige activa

Alle overige activa in de balans zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

5.3.4 Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van het programma Crisis- en rampenbestrijding bestaat uit een algemene reserve voor Crisis- en rampenbestrijding, een bestemde reserve voor vakantiegeld en een bestemde reserve voor toegangssystemen. Het eigen vermogen van het programma RAV bestaat uit de reserve aanvaardbare kosten RAV. Het eigen vermogen bestaat daarnaast uit het nog te bestemmen resultaat over het laatste boekjaar.

Vorzieningen

De onderhoudsregalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. Er is een voorziening gevormd voor de afdekking van kosten voor niet-actief personeel uit het programma Crisis- en rampenbestrijding. De vorming van de voorziening is gebaseerd op de ingegane verplichtingen van niet-actief personeel. De kosten van niet-actief personeel (FLO-overgangsrecht) uit het programma RAV kunnen worden gedeclareerd.

De voorzieningen zijn nominaal gewaardeerd. Er wordt geen rente toegerekend aan de voorzieningen.

Voor zover niet anders is vermeld zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

5.4 Toelichting balans

Bedragen x € 1.000,-

VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
De boekwaarde van de materiële vaste activa per ultimo:	31-12-2016	31-12-2015
Gebouwen	28.105	28.778
Grond en terreinen	4.255	4.255
Voertuigen en bepakkingen	17.276	18.708
Inventaris	1.061	1.110
Verbindingsmiddelen	642	449
Automatisering	1.032	1.266
Persoonlijke beschermingsmiddelen	844	509
	53.215	55.075

Voor een specificatie zie het Mutatieoverzicht materiële vaste activa verderop in deze toelichting op de balans.

VLOTTENDE ACTIVA		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
De samenstelling van de vorderingen en de overlopende activa is als volgt:		
	31-12-2016	31-12-2015
Debiteuren	4.936	3.252
Voorziening dubieuze debiteuren	-54	-54
Debiteuren openbare lichamen	11.365	8.544
Fietsregeling personeel	0	33
Uitzettingen Rijks schatkist	10.651	6.155
Vooruitbetaalde bedragen	499	631
Verrekening deelnemende gemeenten	0	0
Nog in tarieven te verrekenen	0	297
Nog te ontvangen bedragen	53	562
	27.450	19.420

Voor een specificatie van nog in tarieven te verrekenen zie bijlage paragraaf 6.3.

Het debiteurensaldo is hoger doordat de beschikking met betrekking tot de vereffeningsbijdrage die de RAV bij zorgverzekeraars in rekening mag brengen eind 2016 pas binnen is gekomen (€ 1.700.000,-), zie ook paragraaf 6.3. De vordering op openbare lichamen is hoger dan voorgaand jaar doordat eind 2015 een deel van de voorschotnota's met betrekking tot de gemeentelijke bijdragen reeds ontvangen was.

De uitzettingen in de Rijks schatkist zijn fors hoger dan voorgaand jaar. Dit heeft te maken met een schuld aan de zorgverzekeraars van ruim € 2.200.000,- en investeringen die niet hebben plaatsgevonden in 2016 (zie paragraaf 6.5).

De nog te ontvangen bedragen hebben betrekking op:	31-12-2016	31-12-2015
Rijk	0	0
Overig	53	562
	53	562

Liquide middelen	31-12-2016	31-12-2015
Kas	8	2
Rek. courant Rabobank	22	10
Rek. courant ING-bank	239	42
Rek. courant BNG-bank	100	84
	368	139

Overtollige middelen worden, met uitzondering van het drempelbedrag van € 450.000,- (0,75% van het begrotingstotaal) aangehouden in de schatkist van het Rijk (zie Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar).

	Kw 1 2016	Kw 2 2016	Kw 3 2016	Kw 4 2016
Buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	5	-5	5	6
Ruimte onder het drempelbedrag	445	455	445	444
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

PASSIVA

Vaste passiva	31-12-2016	31-12-2015
Reserve aanvaardbare kosten RAV	2.689	2.999
Algemene reserve Crisis- en rampenbestrijding	2.250	2.106
Bestemde reserve vakantiegeld	781	561
Bestemde reserve toegangssystemen	200	0
	5.920	5.666

Gerealiseerd resultaat RAV	46	-311
Gerealiseerd resultaat Crisis- en rampenbestrijding	-234	667
Totaal nog te bestemmen resultaat	-188	356

Nadere uiteenzetting nog te bestemmen resultaat naar programma

Vanuit het jaarresultaat 2016 programma RAV na bestemmen wordt voorgesteld om:

Toe te voegen aan de reserve aanvaardbare kosten RAV	46.000
Totaal programma RAV	46.000

Vanuit het jaarresultaat 2016 programma Crisis- en rampenbestrijding na bestemmen wordt voorgesteld om:

Toe te voegen aan de algemene reserve Crisis- en rampenbestrijding tot 5% van de omzet	26.000
De bestemde reserve vakantiegeld vrij te laten vallen	-781.000
De bestemde reserve toegangssystemen vrij te laten vallen	-200.000
Toe te voegen aan de bestemde reserve ICT en frictiekosten huisvesting	398.000
Uit te keren aan deelnemende gemeenten	323.000
Totaal programma Crisis- en rampenbestrijding	-234.000

Totaal voorstel voor resultaat 2016	-188.000
--	-----------------

Reserveverloop 2016

	Stand per 01-01-2016	Bestem- ming 2015	Mutatie in 2016	Stand per 31-12-2016
Reserve aanvaardbare kosten RAV	2.999	-310	0	2.689
Algemene res. Crisis- en rampenbestrijding	2.106	247	-104	2.250
Bestemde reserve vakantiegeld	561	220	0	781
Bestemde reserve toegangssystemen	0	200	0	200
	5.666	357	-104	5.920

Het algemeen bestuur heeft op 29 juni 2016 besloten om uit het jaarresultaat € 220.000,- toe te voegen aan de bestemde reserve vakantiegeld, € 200.000,- toe te voegen aan de bestemde reserve toegangssystemen, € 247.000,- toe te voegen aan de algemene reserve Crisis- en rampenbestrijding (waarvan € 104.000,- uit te keren aan deelnemende gemeenten) en € 311.000,- te onttrekken aan de algemene reserve aanvaardbare kosten RAV.

Voorzieningen

De VRGZ heeft twee voorzieningen: een voorziening voor groot onderhoud en een voorziening voor niet-actief personeel.

Voorziening groot onderhoud	31-12-2016	31-12-2015
Stand per 1 januari	838	35
Dotatie boekjaar	881	803
Vrijval boekjaar	-6	0
Onttrekking boekjaar	-152	0
Stand per 31 december	1.561	838

Om de onderhoudskosten voor de kazernes en de post van de RAV te kunnen egaliseren maakt de VRGZ gebruik van een voorziening op basis van een Meerjarig OnderhoudsPlan (MOP) met een planningshorizon van 10 jaar.

Voorziening niet-actief personeel	31-12-2016	31-12-2015
Stand per 1 januari	170	593
Dotatie boekjaar	271	261
Vrijval boekjaar	-107	-178
Onttrekking boekjaar	-111	-506
Stand per 31 december	223	170

De voorziening voor niet-actief personeel is gevormd voor de verwachte uitgaven inzake FLO-overgangsrecht, WW- en wachtgelduitkeringen. De onttrekking aan de voorziening in 2016 bedraagt € 111.000,-. De dotatie bedraagt € 271.000,- en heeft betrekking op nieuwe instroom in 2016.

Vaste schuld met rentetypische looptijd > 1 jaar		
Onderhandse leningen	31-12-2016	31-12-2015
Het verloop van de leningen is als volgt:		
Opgenomen leningen per 1 januari	48.805	35.777
Opgenomen leningen in boekjaar	4.000	13.650
Aflossingen in boekjaar	-622	-622
Opgenomen leningen per 31 december	52.183	48.805

In 2016 werd een lening aangetrokken met name voor de financiering van nieuw materieel. De rentekosten bedragen in 2016 € 982.000,-. Een specificatie van de langlopende leningen is opgenomen in de bijlagen bij deze jaarstukken (zie paragraaf 6.6).

Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	31-12-2016	31-12-2015
De samenstelling van de kortlopende schulden en overlopende passiva is:		
Crediteuren	1.740	2.310
Nog in tarieven te verrekenen	2.297	0
Nog te betalen loonbelasting	1.346	1.348
Nog te betalen sociale lasten/pensioenpremies	822	789
Nog te betalen aan personeel	2.636	1.877
Verrekening deelnemende gemeenten	8.653	8.965
Vooruitontvangen inkomsten	106	111
Nog te betalen bedragen	3.734	3.398
	21.334	18.798

Voor een specificatie van nog in tarieven te verrekenen zie bijlage paragraaf 6.3.

Het saldo nog te betalen aan personeel is hoger in verband met de opgenomen verplichting ten behoeve van de uitbetaling van het vakantiegeld in het kader van het Individueel Keuzebudget (IKB).

De vooruitontvangen inkomsten hebben betrekking op:	31-12-2016	31-12-2015
Gemeenten	0	0
Rijk	106	106
Overig	0	5
	106	111

	Stand per 01-01-2016	Toename	Afname	Stand per 31-12-2016
Stichting Symposium - ontwikkeling CRM	5	0	5	0
Subsidie veiligstellen 25 KV bovenleiding	106	321	321	106
Totaal	111	321	326	106

Mutatietoeverzicht materiële vaste activa met een economisch nut

Bedragen x € 1.000,-	Gebouwen*	Grond en terreinen	Voertuigen en bepakkingsmiddelen	Inventaris	Verbindingsmiddelen*	Automatisering	Persoonlijke beschermingsmiddelen	Totaal
Aanschafwaarde per 01-01-2016	44.647	4.255	36.995	3.051	1.434	3.275	670	94.327
Cumulatieve afschrijving per 01-01-2016	15.869	0	18.287	1.941	985	2.009	161	39.252
Boekwaarde per 01-01-2016	28.778	4.255	18.708	1.110	449	1.266	509	55.075
Investerings	558	0	1.331	220	299	167	469	3.044
Desinvesteringen/buitengebruikstellingen	0	0	1.101	4	45	39	0	1.189
Afschrijvingen	1.231	0	2.640	269	106	401	134	4.781
Desinvesteringen/buitengebruikstellingen	0	0	978	4	45	39	0	1.066
Boekwaarde per 31-12-2016	28.105	4.255	17.276	1.061	642	1.032	844	53.215
Aanschafwaarde per 31-12-2016	45.205	4.255	37.225	3.267	1.688	3.403	1.139	96.182
Cumulatieve afschrijvingen 31-12-2016	17.100	0	19.949	2.206	1.046	2.371	295	42.967
Boekwaarde per 31-12-2016	28.105	4.255	17.276	1.061	642	1.032	844	53.215

* in bovenstaand investeringsoverzicht is voor een bedrag van € 183.000 aan vooruitbetaalde bedragen opgenomen. Hierop wordt pas afgeschreven bij ingebruikname (2017).

Afschrijvingskosten en kapitaallasten 2016

Afschrijvingskosten	4.781
Verschil tussen doorbelaste afschrijvingskosten van en aan Politie	96
Afschrijvingskosten	4.878
Berekende rentelasten over investeringen	1.137
Totaal kapitaallasten	6.015

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Bedragen in euro's

Vakantiegeldverplichting

De vakantiegeldverplichting aan het personeel over de periode juni tot en met december 2016 is in lijn met het BBV niet in de balans verwerkt. Voor het programma C&R is een bestemde reserve vakantiegeld gevormd in verband met de ingang van het IKB (Individueel Keuzebudget). Hierdoor vervalt de verplichting voor het programma C&R. De bruto verplichting aan het personeel is:

Crisis- en rampenbestrijding	0
Regionale Ambulancevoorziening	330.000
Totaal	330.000

Inkopen en aanbesteden

De VRGZ heeft niet alle aanbestedingstrajecten tijdig af kunnen ronden, daar ieder traject een omvangrijke tijdsinspanning vergt van de organisatie. Op deze plek wordt de resterende contractwaarde van lopende contracten opgenomen die nog niet (Europees) zijn aanbesteed.

Contract	Waarde
Electra en Gas	397.000
Bepakking Brandweer	424.000
Salarisverwerking	588.000
Software vakbekwaamheid	325.000
Medische zuurstof	210.000
Redapparatuur	160.000
Multifunctionals	238.000
Medische disposables	312.000
Hardware MDT	38.000
Warme drankautomaten	42.000
Werkkleding	93.000
Onderhoud voertuigen	48.000
Oefenmateriaal	124.000
Hardware werkplekken	104.000
Totaal contractwaarde	3.103.000

Huur hoofdgebouw

De VRGZ is een huurovereenkomst aangegaan met de GGD Gelderland-Zuid inzake de huur (voor een deel) van het pand aan de Groenewoudseweg 275 te Nijmegen. De looptijd van de overeenkomst is tot 1 januari 2017 en wordt daarna stilzwijgend per maand verlengd tot duidelijk is of de GGD het pand gaat kopen of huren. De huurverplichting bedraagt circa € 26.500,- per maand.

Huur dependances

De VRGZ is met meerdere verhuurders huurovereenkomsten aangegaan voor dependances, in totaal 6 locaties. De huurovereenkomsten zijn gesloten voor bepaalde tijd en hebben een looptijd van maximaal 6 jaar. De opzegtermijn varieert van 6 tot 12 maanden. In enkele gevallen worden bij opzegging voor afloop van het contract extra kosten in rekening gebracht. De totale jaarlijkse huurprijs bedraagt circa € 200.000,-.

Gemeenschappelijke meldkamer

De VRGZ werkt intensief samen met de Politie Gelderland-Zuid voor wat betreft de meldkamer. Voor 2017 is de bijdrage aan de Politie Gelderland-Zuid begroot op circa € 350.000,-.

Niet uit de balans blijvende activa

Onderstaand rijksmaterieel werd tot en met 2015 ter beschikking gesteld aan de VRGZ. In 2016 is het rijksmaterieel om niet overgedragen aan de VRGZ met uitzondering van de THU Haakarmbakken, deze zijn ingeleverd.

Materieel brandweer	31-12-2015	31-12-2016
Haakarmvoertuigen	1	0
Haakarmbakken THU	3	0
Haakarmbakken WTS 1000	3	0
Haakarmbakken WTS 2500	1	0
Aanhangers watertransport	1	0
Commandobakken	2	0
Slangopneemapparaat	1	0

Bovenstaande items zijn onderdeel van de meerjarige investeringsplanning.

5.5 Overzicht baten en lasten programma Crisis- en Rampenbestrijding

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Subsidies Rijk	6.896	6.820	6.776	6.806
Subsidies Provincie	86	80	80	57
Bijdrage deelnemende gemeenten	34.287	34.287	34.290	34.172
Overige opbrengsten	4.252	3.887	3.691	3.941
Som der bedrijfsopbrengsten	45.521	45.074	44.837	44.976
Personeelskosten	31.711	31.172	31.189	31.140
Kapitaallasten	5.090	5.603	6.783	6.049
Overige bedrijfskosten	9.286	8.651	8.193	8.661
Rentebaten en -lasten	-139	-102	-1.278	-1.275
Som der bedrijfskosten	45.948	45.324	44.887	44.575
Saldo baten en lasten	-427	-250	-50	401
Incidentele baten	317	50	50	51
Incidentele lasten	124	0	0	0
Saldo incidentele baten en lasten	193	50	50	51
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-234	-200	0	452
Bestemde reserve BTW-compensatie	0	0	0	-215
Totaal bestemd resultaat	0	0	0	-215
Gerealiseerd resultaat	-234	-200	0	667
Voorstel resultaatbestemming				
Toevoegen/onttrekken aan alg. res. C&R	349	0	0	247
Toevoegen/onttrekken aan best. res. vakantiegeld	-781	0	0	220
Toevoegen/onttrekken aan best. res. toegangssystemen	-200	-200	0	200
Toevoegen/onttrekken aan best. res. ICT en HV	398	0	0	0
	-234	-200	0	667

5.5.1 Begrotingswijzigingen programma Crisis- en rampenbestrijding

Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2016	Bezuinigings- taakstelling	Verschuiv- ingen	Kazernes	Receptietaken Nijmegen	Indexering BDUR	Rente	Gewijzigde Begr. 2016
BEDRIJFSOPBRENGSTEN								
Budget aanvaardbare kosten	0							0
Subsidies Rijk	6.776					44		6.820
Subsidies Provincie / gemeente	80							80
Bijdrage deelnemende gemeenten	34.290			35	-38			34.287
Opbrengsten bedrijfsvoering	1.972	-3						1.969
Overige opbrengsten	1.719	7	192					1.918
Totaal bedrijfsopbrengsten	44.837	4	192	35	-38	44	0	45.074
BEDRIJFSKOSTEN								
Personeelskosten	31.189	-230	213					31.172
Kapitaallasten	6.783	-70	127				-1.237	5.603
Huisvesting	2.678	-3	30	240				2.945
Kantoormiddelen	334		63					397
Medische zaken	5							5
Communicatieapparatuur	2.042	-11	370					2.401
Wagenpark en werkmaterieel	1.844	-26	5					1.823
Evenementen / paraatheidsverg.	75							75
Dienstverlening door derden	1.150	-25	75					1.200
Interne doorbel. bedrijfsvoering	-1.015	-2	-541					-1.558
Algemene kosten	1.398		-188					1.210
Onvoorzien	153							153
Rentebaten en -lasten	-1.278	-100	39				1.237	-102
Nader te bepalen dekking	-471	471						0
Totaal bedrijfskosten	44.887	4	193	240	0	0	0	45.324
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-50	0	-1	-205	-38	44	0	-250

Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2016	Bezuinigings- taakstelling	Verschuivin- gen	Kazernes	Receptietaken Nijmegen	Indexering BDUR	Rente	Gewijzigde Begr. 2016
Incidentele lasten	0							0
Incidentele baten	50							50
Incidenteel resultaat	50	0	0	0	0	0	0	50
Resultaat vóór bestemming *	0	0	-1	-205	-38	44	0	-200
Algemene res. Crisis- en rampenbestrijding	0							0
Bestemde reserve toegangssystemen	0			-200				-200
Resultaat na bestemming *	0	0	-1	-5	-38	44	0	0

* +/- is onttrekking + is toevoeging

Bezuinigingstaakstelling

Dit betreft de concrete invulling van de bezuinigingstaakstelling voor 2016 ad € 471.000,- conform vaststelling in het algemeen bestuur.

Verschuiving budgetten

Ten behoeve van een betere matching tussen begroting en realisatie hebben enkele budgetverschuivingen plaatsgevonden. Deze verschuivingen zijn per saldo budgettair neutraal. De verschuiving betreft met name de GMK die vanaf 2016 op één kostensoort wordt verantwoord.

Kazernes

In deze kolom zijn de huurovereenkomsten verwerkt die zijn afgesloten tussen gemeenten en de VRGZ. De financiële effecten hiervan zijn in principe budgettair neutraal. Daarnaast zijn de in de oorspronkelijke begroting meegenomen overnamebudgetten voor huisvesting aangepast naar de bestuurlijk vastgestelde budgetuitname (-€ 5.000,-). In deze kolom zijn zowel de uitgaven als de onttrekking aan de bestemde reserve voor toegangssystemen opgenomen (€ 200.000,-).

Receptietaken Nijmegen

De bijdrage voor de gemeente Nijmegen is gecorrigeerd voor de receptietaken conform gemaakte afspraken bij regionalisering (-€ 38.000,-).

Indexering BDUR

Dit betreft de loon- en prijsbijstelling voor 2014 en 2015.

Rente

Vooruitlopend op de veranderende wet- en regelgeving die voor de VRGZ met ingang van begrotingsjaar 2018 gaat gelden is het interne rentepercentage aangepast. De nieuwe regelgeving schrijft voor dat het interne rentepercentage maximaal 0,50% af mag wijken van het werkelijk betaalde percentage. De wijziging is kostenneutraal.

5.6 Toelichting programma Crisis- en rampenbestrijding

Algemeen

In onderstaande toelichting wordt een vergelijking gemaakt tussen de gewijzigde begroting en de realisatie in 2016 en worden de afwijkingen groter dan € 25.000,- toegelicht.

Bedragen x € 1.000,-

BEDRIJFSOPBRENGSTEN			
Bijdragen Rampenbestrijding	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Realisatie 2015
Subsidies Provincie	86	80	57
Subsidies Rijk	6.896	6.820	6.806
Totaal bijdragen	6.982	6.900	6.863
Bijdrage deelnemende gemeenten	34.287	34.287	34.172
	41.269	41.187	41.035

Subsidies Rijk

Vershil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016

77

De afwijking van de begroting wordt grotendeels veroorzaakt door de in oktober toegekende loon- en prijsbijstelling van de BDUR voor 2016.

Overige opbrengsten	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Realisatie 2015
Overige opbrengsten	4.252	3.887	3.941
	4.252	3.887	3.941

Overige opbrengsten

Vershil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016

365

De opbrengsten bedrijfsvoering vallen hoger uit als gevolg van een hogere doorbelasting van de kosten van de ondersteunende diensten aan de GGD dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de extra bijdrage die gevraagd is vanwege de instroom in de voorziening niet-actief personeel (€ 35.000,-), de tijdelijke externe invulling van een afdelingshoofd (€ 30.000,-), extra inhuur ten behoeve van ICT (€ 45.000,-) en ziektevervanging (€ 10.000,-).

De doorbelasting aan de gemeente Nijmegen voor FLO is € 96.500,- hoger dan begroot, mede als gevolg van extra pensioenstortingen en opleidingskosten. De doorbelasting aan de Politie voor de kosten van de gemeenschappelijke meldkamer is lager uitgevallen (€ 20.000,-). Hier staan ook lagere lasten tegenover (zie toelichting Algemene kosten).

De VRGZ is penvoerder voor de projectkosten van de transitie van de Meldkamer Oost Nederland. De hiermee gepaard gaande kosten worden vergoed door de Nationale Politie (verschil met begroting € 95.000,-, zie ook toelichting Dienstverlening door derden).

Daarnaast waren er niet begrote opbrengsten voor detachering (€ 28.000,-) en Specialisme Technische Hulpverlening (€ 41.500,-). Ten behoeve van de opbrengsten voor detachering en het Specialisme Technische Hulpverlening zijn extra kosten gemaakt. Daarnaast resteert nog een aantal niet begrote opbrengsten van in totaal € 4.000,-.

BEDRIJFSKOSTEN			
Personeelskosten	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Realisatie 2015
Lonen en salarissen	21.685	21.975	21.410
Sociale lasten	2.405	2.510	2.296
Pensioenpremie	2.100	2.285	2.180
Verrekening personeelskosten	279	254	242
Uitkeringen	-11	0	-83
Opleidingen	2.504	2.583	2.540
Overige personeelslasten	1.313	1.139	1.139
	30.275	30.746	29.724
Uitzendkrachten en detachering	1.436	426	1.416
	31.711	31.172	31.140

Personeelskosten	<i>Verschil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016</i>	539
-------------------------	--	------------

De totale personeelskosten vallen € 539.000,- hoger uit dan begroot. Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt ontstaat deze totale overschrijding vanuit verschillende componenten.

De onderschrijding op lonen, sociale lasten en premies wordt grotendeels veroorzaakt doordat de begrote formatieruimte niet volledig is ingevuld. Dit wordt deels veroorzaakt doordat met het oog op de doorontwikkeling van de organisatie niet elke vrijgekomen formatieplaats automatisch wordt ingevuld, maar kritisch wordt beoordeeld of en op welke wijze nieuwe invulling noodzakelijk is.

Dit heeft echter op korte termijn wel tot gevolg dat tijdelijk extern personeel wordt ingehuurd om de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen waarborgen. Hierdoor is op de post Uitzendkrachten en detachering een forse overschrijding te zien ten opzichte van de begroting. Deze posten leveren per saldo een voordeel op van € 281.000,-.

Omdat in 2017 als gevolg van de invoering van het Individueel keuzebudget (IKB) de methodiek van opbouw van het vakantiegeld wijzigt (opbouw vindt plaats binnen het kalenderjaar) is in 2016 eenmalig een extra last ontstaan met betrekking

tot het opgebouwde vakantiegeld over de maanden juni tot en met december 2016 (€ 724.000,-). Hiervoor is in de afgelopen jaren een bestemde reserve opgebouwd. Voorgesteld wordt om de bestemde reserve vrij te laten vallen (zie voorstel resultaatbestemming in paragraaf 5.4).

Medewerkers van de veiligheidsregio konden in de jaren 2013-2015 jaarlijks € 500,- besteden aan individueel loopbaanbeleid (ILB). Een deel van de medewerkers heeft hier geen gebruik van gemaakt. Het restant is derhalve in 2016 vrijgevallen waardoor een incidenteel voordeel ontstaat van € 120.000,-. Aan reguliere opleidingen is in 2016 in totaal € 41.000,- meer uitgegeven dan begroot.

Met ingang van 2015 is de werkkostenregeling van start gegaan. Door deze wettelijke regeling mag het maximale percentage van 1,20% van het totale fiscale loon (vrije ruimte) besteed worden aan onbelaste vergoedingen en verstrekkingen voor werknemers. Over het bedrag boven de vrije ruimte dient loonbelasting betaald te worden in de vorm van een eindheffing van 80%. In tegenstelling tot 2015 is de VRGZ in 2016 binnen deze ruimte gebleven en zal geen naheffing plaatsvinden.

De overschrijding op het onderdeel Overige personeelslasten wordt veroorzaakt door nieuwe instroom in de voorziening niet actieven. Per saldo leidt de dotatie en vrijval van deze voorziening tot een extra last van € 91.500,-. Daarnaast heeft het begeleiden en coachen van medewerkers tot hogere kosten geleid dan begroot (€ 39.000,-). Een mix van diverse over- en onderbestedingen zorgt voor het resterende verschil van € 44.500,-.

Kapitaallasten	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Realisatie 2015
Gebouwen en verbouwingen	1.926	1.694	2.536
Voertuigen en bepakkingen	2.457	2.702	2.827
Inventaris	122	127	140
Verbindingsmiddelen	113	257	81
Automatisering	322	569	343
Vakbekwaamheidsmiddelen	30	31	22
Persoonlijke beschermingsmiddelen en werkkleding	120	224	99
	5.090	5.604	6.048

Kapitaallasten	<i>Vershil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016</i>	-514
-----------------------	---	-------------

De kapitaallasten vallen € 514.000,- lager uit dan begroot. Dit komt onder andere doordat de VRGZ het grote aantal aanbestedingstrajecten niet afgerond krijgt omdat hiervoor een forse tijdsinvestering gevraagd wordt naast de reguliere werkzaamheden en de doorontwikkeling van de brandweer. Daarnaast is een aantal landelijke aanbestedingen uitgesteld of heeft vertraging opgelopen als gevolg van een onvoorzien juridisch traject. Onderstaande afwijkingen hebben een incidenteel karakter.

		Investering	Kap.lasten
Tankautospuiten en bepakking	Aanbesteding afgerond, uitgaven 2017	1.786.000	112.500
Watertransportsysteem	Landelijke aanbesteding uitgesteld tot 2018	1.032.000	37.500
Portofoons en mobilofoons	Landelijke aanbesteding vertraagd tot 2017	842.000	163.000
Archiefpakket en ERP-pakket	Naar 2017 voor outsourcing ICT	220.000	49.000
Automatisering GMK	Uitstel in overleg met LMO	248.000	52.500
Verbouwing slaapruidten	Voorbereidingen gestart, uitgaven 2017	475.000	30.000
Herinrichting kantoorruimten	Voorbereidingen gestart, uitgaven 2017	400.000	27.500
		5.003.000	472.000

Het resterende verschil ad € 42.000,- wordt veroorzaakt door diverse kleine posten die lager uitvallen doordat investeringen later in de tijd hebben plaatsgevonden dan was begroot.

Overige bedrijfskosten	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Realisatie 2015
Huisvestingskosten	3.564	2.944	3.087
Kantoormiddelen	386	397	360
Medische zaken	2	5	4
Communicatieapparatuur	2.412	2.401	2.000
Wagenpark en werkmaterieel	1.904	1.823	1.932
Dienstverlening door derden	1.401	1.275	1.189
Interne doorbel. onderst. dienst	-1.564	-1.558	-1.065
Algemene kosten	1.181	1.210	1.155
Onvoorzien	0	153	0
Rentebaten en -lasten	-139	-102	-1.275
	9.147	8.548	7.387

Huisvestingskosten	<i>Vershil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016</i>	620
---------------------------	---	------------

Vanaf 2015 voert de VRGZ het gebouwenbeheer uit voor de overgenomen kazernes. De kosten voor het beheer zijn fors hoger uitgevallen dan op grond van de berekende overdrachtkosten werd verwacht. De onderhoudskosten zijn € 281.000,- hoger. Dit is grotendeels structureel van aard.

Daarnaast zijn de kosten voor services (schoonmaakkosten, groenvoorziening, afvalverwerking, etc € 150.000,-), gas, water en elektra (€ 53.000,-) en gemeentelijke belastingen (€ 45.000,-) hoger dan de door gemeenten overgedragen budgetten. Omdat een deel van het planmatig onderhoud eerder moet worden uitgevoerd

dan is opgenomen in de meerjarenonderhoudsplaning heeft in 2016 een extra dotatie aan de voorziening groot onderhoud plaatsgevonden van € 76.000,-.

In 2016 is een centraal gestuurd toegangssysteem voor de kazernes en kantoren geïmplementeerd. Hierdoor zijn incidenteel dubbele lasten ontstaan van in totaal € 15.000,-.

Wagenpark en werkmaterieel *Vershil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016* **81**

In afwachting van het brandweezorgplan is besloten één van de redvoertuigen niet te vervangen, maar hiervoor tijdelijk een redvoertuig te huren. Dit resulteert in 2016 in extra lasten van € 50.000,-. Omdat de oude blusboten nog een groot deel van 2016 in bezit zijn geweest, is er sprake van incidenteel extra lasten voor onder andere onderhoud en verzekeringen voor deze boten (€ 40.000,-).

De kosten voor onderhoud van materieel zijn hoger dan begroot als gevolg van het doorschuiven van investeringen in 2016 en de afgelopen jaren (€ 42.000,-).

Als gevolg van de lagere brandstofprijzen zijn de totale brandstofkosten € 65.000,- lager uitgevallen dan begroot. Een aantal verschillen leidt verder per saldo tot een nadeel van € 14.000,-.

Dienstverlening door derden *Vershil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016* **126**

In 2016 is externe expertise ingehuurd voor het in kaart brengen van de ICT-architectuur, infrastructuur en informatievoorziening. Daarnaast zijn de kosten voor inhuur in het kader van de transitie van de Meldkamer Oost Nederland hoger uitgevallen dan begroot. Dit zorgt samen voor een overschrijding ten opzichte van de begroting van € 151.000,-. De kosten in het kader van de transitie worden volledig doorberekend aan de Nationale Politie (zie ook Overige opbrengsten).

Daarnaast zijn de kosten voor de salarisadministratie lager dan begroot (€ 19.500,-) en heeft voor een aantal andere projecten per saldo minder inhuur plaatsgevonden dan begroot (€ 5.500,-).

Algemene kosten *Vershil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016* **-29**

De doorbelaste kosten voor ICT-ondersteuning vanuit de Politie zijn lager dan begroot in verband met verloop van ICT-personeel bij de politie (€ 33.000,-). Daarnaast levert een mix van een aantal kleine afwijkingen € 4.000,- hogere kosten op dan begroot.

Onvoorzien *Vershil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016* **-153**

De post Onvoorzien is in 2016 niet ingezet.

Rentebaten en -lasten*Vershil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016***-37**

De rentelasten vallen lager uit dan in de begroting werd aangenomen. Dit heeft te maken met een lagere financieringsbehoefte als gevolg van uitgestelde investeringen (zie ook toelichting Kapitaallasten).

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN			
	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Realisatie 2015
Incidentele baten	317	50	51
Incidentele lasten	124	0	0
	193	50	51

Incidentele baten en lasten*Vershil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016***143**

In 2016 is door de verkoop van overtollig brandweermaterieel, waaronder de twee oude blusboten, per saldo een extra incidentele bate gerealiseerd van € 143.000,-.

5.7 Overzicht baten en lasten programma Regionale Ambulance Voorziening

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Budget aanvaardbare kosten	17.445	17.691	17.691	17.414
Aanpassing budget voorgaande jaren	2	0	0	-48
Subsidies Rijk	597	401	401	572
Subsidies Provincie	0	0	0	0
Overige opbrengsten	98	12	12	153
Som der bedrijfsopbrengsten	18.142	18.104	18.104	18.091
Personeelskosten	13.304	13.289	13.207	13.592
Kapitaallasten	924	982	1.037	947
Overige bedrijfskosten	3.957	3.955	3.896	3.905
Rentebaten en -lasten	11	0	0	-12
Som der bedrijfskosten	18.196	18.226	18.140	18.432
Saldo baten en lasten	-54	-122	-36	-341
Incidentele baten	100	0	0	66
Incidentele lasten	0	0	0	35
Saldo incidentele baten en lasten	100	0	0	31
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	46	-122	-36	-310
Bestemd resultaat	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	46	-122	-36	-310
Voorstel resultaatbestemming				
Toevoegen/onttrekken aan res. aanvaardb. kosten	46	-122	-36	-310

5.7.1 Wijzigingen programma Regionale Ambulance Voorziening

Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2016	Indexering lonen en SL	Invulling bezuiniging	Verschuiv- ingen	Gew. Begr. 2016
BEDRIJFSOPBRENGSTEN					
Budget aanvaardbare kosten	17.691				17.691
Aanpassing budget voorgaande jaren	0				0
Subsidies Rijk	401				401
Subsidies Provincie / gemeente	0				0
Bijdrage deelnemende gemeenten	0				0
Overige opbrengsten	12				12
Totaal bedrijfsopbrengsten	18.104			0	18.104
BEDRIJFSKOSTEN					
Personeelskosten	13.207	-116	200	-2	13.289
Kapitaallasten	1.037			-55	982
Huisvesting	266			-70	196
Kantoormiddelen	47			-6	41
Medische zaken	512			4	516
Communicatieapparatuur	566			-112	454
Wagenpark en werkmaterieel	809			-1	808
Dienstverlening door derden	134			-10	124
Interne doorbel. bedrijfsvoering	1.015			543	1.558
Algemene kosten	547			-289	258
Rentebaten en -lasten	0				0
Totaal bedrijfskosten	18.140	-116	200	2	18.226
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-36	116	-200	-2	-122
Incidentele lasten	0				0
Incidentele baten	0				0
Incidenteel resultaat	0	0	0	0	0
Resultaat vóór bestemming *	-36	116	-200	-2	-122
Onttrekking/toevoeging aan reserve	0				0
Resultaat na bestemming *	-36	116	-200	-2	-122

* -/- is onttrekking + is toevoeging.

Verschuivingen

Verschuivingen betreffen (budgettair neutrale) verschuivingen als gevolg van een verfijning van de begroting ten behoeve van een betere matching tussen begroting en realisatie.

5.8 Toelichting programma Regionale Ambulance Voorziening

Algemeen

In onderstaande toelichting wordt een vergelijking gemaakt tussen de gewijzigde begroting en de realisatie in 2016 en worden de afwijkingen groter dan € 25.000,- toegelicht.

Bedragen x € 1.000,-

BEDRIJFSOPBRENGSTEN			
Budget aanvaardbare kosten	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Realisatie 2015
Budget aanvaardbare kosten	17.445	17.691	17.414
Aanpassing budget voorgaande jaren	2	0	-48
	17.447	17.691	17.366

Budget aanvaardbare kosten *Verschil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016* **-244**

In 2016 werd in totaal € 102.000,- minder ontvangen dan oorspronkelijk was begroot. Als gevolg van een lagere indexering is het budget aanvaardbare kosten voor 2016 € 100.000,- lager. De loonindex en de materiële index waren respectievelijk 0,01% en 1,37% lager dan voorzien in de begroting. Daarnaast was er een aanpassing van het budget voorgaande jaren van - € 2.000,-.

Met de zorgverzekeraars zijn afspraken gemaakt over een variabele vergoeding wanneer bepaalde prestatienormen gehaald worden. Deze prestatienormen zijn in 2016 deels gerealiseerd waardoor er € 88.000,- minder ontvangen wordt dan begroot.

Als gevolg van de lagere brandstofprijzen zijn zowel de kilometervergoeding (op basis van brandstofprijzen) als de brandstofkosten lager uitgevallen (€ 54.000,-).

Subsidies Rijk	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Realisatie 2015
Subsidies Rijk	597	401	572
	597	401	572

Subsidies Rijk *Verschil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016* **196**

De definitieve afrekening voor het FLO-overgangsrecht over 2015 resulteerde in een hogere bijdrage van het Rijk van circa € 27.000,-. Over 2016 valt de vergoeding € 169.000,- hoger uit dan begroot. Hier staan ook hogere personeelskosten tegenover (zie toelichting Personeelskosten).

Overige opbrengsten	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Realisatie 2015
Overige opbrengsten	98	12	153
	98	12	153

Overige opbrengsten *Verschil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016* **86**

De RAV heeft een subsidie (RAV's Voorbereid) aangevraagd en toegekend gekregen vanuit het Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ). Het toegekende subsidiebedrag bedraagt € 86.000,-. De middelen worden ingezet voor verbetering van de acute zorgketen en in het bijzonder de preparatie bij crisis en opgeschaalde ambulancezorg.

Personeelskosten	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Realisatie 2015
Lonen en salarissen	9.849	10.186	10.158
Sociale lasten	1.177	1.258	1.334
Pensioenpremie	1.138	1.210	1.171
Verrekening personeelskosten	-279	-254	-242
Uitkeringen	-89	-45	-45
Opleidingen	139	281	274
Overige personeelslasten	456	403	360
	12.391	13.039	13.010
Uitzendkrachten en detachering	913	250	582
	13.304	13.289	13.592

Voor 2016 werd 183,53 fte begroot, daadwerkelijk werd 177,81 fte ingezet (de inzet van paraat personeel via uitzendbureaus is hier niet in meegerekend).

Circa 5,40 fte van de formatie van de parate dienst (centralisten, chauffeurs en verpleegkundigen) is niet ingevuld. Dit komt met name door tussentijds vertrek van medewerkers en krapte op de arbeidsmarkt. De benodigde capaciteit is door middel van inhuur zoveel mogelijk ingevuld. Hierdoor zijn de inhuurkosten (uitzendkrachten en detachering) fors hoger dan begroot. Per saldo is er een voordeel van € 10.000,-.

De kosten voor het FLO-overgangsrecht zijn € 189.000,- hoger dan begroot. De kosten worden voor 95% vergoed door het ministerie van VWS (zie toelichting Subsidies Rijk).

In 2016 heeft de uitbetaling plaatsgevonden van de in het boekjaar 2015 opgenomen kosten voor de onregelmatigheidstoeslag (ORT) over vakantiedagen met een terugwerkende kracht van 3,5 jaar. Deze uitbetaling viel per saldo lager uit. In combinatie met de kosten voor de ORT over de vakantiedagen voor 2016 heeft dit geleid tot een voordeel van € 61.000,-.

Vanuit de RAV zijn aan de GHOR meer uren doorbelast dan was voorzien waardoor de verrekening van personeelskosten € 25.000,- hoger is dan begroot.

Als gevolg van ontvangen schadeuitkeringen valt de post uitkeringen € 44.000,- hoger uit dan begroot.

Door de krapte op de arbeidsmarkt is de instroom van nieuw personeel en de daarmee gepaard gaande kosten voor opleidingen lager dan begroot. Samen met de vrijval van het niet gebruikte deel van het Persoongebonden Budget (PGB) vallen de kosten per saldo € 86.000,- lager uit dan begroot.

De overige personeelslasten vallen in totaal € 53.000,- hoger uit dan begroot. Enerzijds door hogere kosten ten behoeve van voormalig personeel, anderzijds door lagere kosten voor werkkleding, wassen werkkleding en representatie.

Kapitaallasten	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Realisatie 2015
Gebouwen en verbouwingen	95	78	97
Voertuigen en bepakkingen	550	594	543
Inventaris Medisch	134	143	130
Inventaris	26	36	34
Verbindingsmiddelen	3	14	3
Automatisering	116	117	138
	924	982	945

Kapitaallasten

Verschil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016

-58

De kapitaallasten vallen lager uit doordat de vervanging van het MICU voertuig is uitgesteld naar 2018 in overleg met het Radboud UMC. De vervanging van de mechanische hartmassage apparatuur en twee verkeersbeïnvloedingsystemen is uitgesteld naar 2017. Voor de hartmassage apparatuur geldt dat deze technisch nog een jaar mee kan. Voor de verkeersbeïnvloedingsystemen komt een nieuw systeem waardoor het moment van aanschaf verschoven is.

Overige bedrijfskosten	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Realisatie 2015
Huisvestingskosten	256	196	223
Kantoormiddelen	28	41	39
Medische zaken	549	516	518
Communicatieapparatuur	422	454	543
Wagenpark en werkmaterieel	783	808	852
Dienstverlening door derden	112	124	96
Interne doorbel. onderst. dienst	1.564	1.558	1.065
Algemene kosten	243	258	569
Rentebaten en -lasten	11	0	-12
	3.968	3.955	3.893

Huisvestingskosten

Verschil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016

60

Door een aantal schades aan panden vallen de kosten van onderhoud circa € 53.000,- hoger uit dan begroot. Diverse overige posten ad € 7.000,- zorgen per saldo voor een totale overschrijding van € 60.000,-.

Medische zaken*Verschil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016***32**

Het onderhoud en reparatie aan medische apparatuur en inventaris valt circa € 29.000,- lager uit dan begroot. Ook de kosten voor zuurstof zijn lager (€ 3.000,-). Anderzijds zijn de uitgaven met betrekking tot verpleegkundige artikelen, medicijnen, medische apparatuur en instrumenten € 64.000,- hoger dan begroot.

Communicatieapparatuur*Verschil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016***-32**

De kosten voor software en dataverbruik vallen circa € 19.000,- hoger uit dan werd begroot. De kosten voor telefonie zijn € 19.000,- lager, terwijl ook de aanschaf van kleine communicatieapparatuur met € 26.000,- achter blijft bij de begroting. Diverse kleine posten zorgen voor het resterend verschil van € 6.000,-.

Wagenpark en werkmaterieel*Verschil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016***-25**

De lagere brandstofprijs levert een voordeel op van € 54.000,- (zie ook Budget Aanvaardbare Kosten). De kosten van onderhoud inclusief schadereparatie en de hier voor ontvangen schadeuitkeringen zijn per saldo € 41.000,- hoger dan is begroot. Tot slot waren de kosten voor verzekeringen € 12.000,- lager dan in de begroting is opgenomen.

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

	Realisatie 2016	Gew. Begr. 2016	Realisatie 2015
Incidentele baten	100	0	66
Incidentele lasten	0	0	35
	100	0	31

Incidentele baten en lasten*Verschil realisatie 2016 t.o.v. gewijzigde begroting 2016***100**

De RAV heeft ingestemd met een schikking inzake een geschil over reparaties als gevolg van gebruik van verkeerde brandstof. Hierdoor vallen de gereserveerde bedragen volledig vrij. Dit levert een incidentele bate op van € 100.000,-.

5.9 Overzicht specifieke uitkeringen (SISA)

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa I N D I C A T O R E N
V&J	A2	Brede DoelUitkering Rampenbestrijding (BDUR) Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3 Veiligheidsregio's	Besteding 2016 <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: A2 / 01</i>
			€ 6.574.773

5.10 Wet Normering Topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. De verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Veiligheidsregio Gelderland-Zuid van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 is voor de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid € 179.000,-. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van het algemeen bestuur; dit bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum.

Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden.

Bezoldiging topfunctionaris	2015	2016
Naam	M.R. van Veen	M.R. van Veen
Functie	Directeur	Directeur
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning	€124.028	€143.835
Belastbare onkostenvergoedingen	€4	€75
Beloningen betaalbaar op termijn	€16.735	€14.962
Totaal bezoldiging	€140.767	€158.872
Toepasselijk WNT-maximum	€178.000	€179.000
Motivering indien overschrijding	N.v.t.	N.v.t.

Met ingang van 1 januari 2016 wordt de door de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid ter beschikking gestelde auto aan mevrouw M.R. van Veen ook privé gebruikt. De fiscale bijtelling van deze auto is toegevoegd aan de post Beloning.

Toezichthoudende topfunctionarissen	Vertegenwoordiger van de gemeente	Functie(s)	Duur dienstverband	Totaal bezoldiging*	Toepasselijk WNT-max.
Dhr. C.F. van Eert	Beuningen	Lid AB	1/1 - 31/12	-	€17.900
Dhr. J. de Boer	Buren	Lid AB	1/1 - 31/12	-	€17.900
Dhr. R. van Schelven	Culemborg	Lid AB	1/1 - 31/08	-	€11.933
Dhr. K.J. de Vet	Culemborg	Lid AB	1/9 - 31/12	-	€5.967
Dhr. L.J.E.M. van Riswijk	Druten	Lid AB	1/1 - 31/12	-	€17.900
Mevr. M.W.M. de Vries	Geldermalsen	Lid AB	1/1 - 31/12	-	€17.900
Dhr. M. Slinkman	Berg en Dal	Lid AB	1/1 - 31/13	-	€17.900
Dhr. P. Mengde	Heumen	Lid AB	1/1 - 31/12	-	€17.900
Mevr. L.H.M. van Ruijven-van Leeuwen	Lingewaal	Lid AB	1/1 - 31/12	-	€17.900
Dhr. H. van Kooten	Maasdriel	Lid AB	1/1 - 31/12	-	€17.900
Dhr. C.W. Veerhoek	Neder-Betuwe	Lid AB	1/1 - 31/12	-	€17.900
Mevr. L.H.M. van Ruijven-van Leeuwen (wnd)	Neerijnen	Lid AB	1/1 - 31/12	-	€17.900
Dhr. H.M.F. Bruls	Nijmegen	Voorz. AB	1/1 - 31/12	-	€26.850
Dhr. J. Beenakker	Tiel	Plv Vz AB	1/1 - 31/12	-	€26.850
Dhr. Th. A.M. Steenkamp	West Maas en Waal	Lid AB	1/1 - 31/12	-	€17.900
Dhr. J.Th.C.M. Verheijen	Wijchen	Lid AB	1/1 - 31/12	-	€17.900
Dhr. A. van den Bosch	Zaltbommel	Lid AB	1/1 - 31/12	-	€17.900

* Beloning, belastbare onkostenvergoedingen, beloningen betaalbaar op termijn

Overige gegevens: Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid te Nijmegen

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid te Nijmegen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2016;
- Het overzicht van baten en lasten over 2016;
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) het door het algemeen bestuur op 23 december 2016 vastgestelde Normenkader 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 640.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 512.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de paragrafen;
- Overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat;
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controle-opdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado en het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties,

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Arnhem, 13 maart 2017
Deloitte Accountants B.V.
Was getekend: drs. C.L. Willems RA

6 Bijlagen

6.1 Budgetopbouw aanvaardbare kosten ambulancedienst

Budget aanvaardbare kosten 2015						
	Parameter	Parameter waarde	Index	Budget kasbasis	Nacalculatie	Herrekend budget
Loonkosten						
S&B vergoeding	1	11.041.404	1,0008	11.050.237	-247	11.049.990
Incidentele vergoeding	1	13.193	1,0008	13.204	-262	12.942
Vergoeding ouderenbeleid	1	408.704	1,0008	409.031	-9	409.022
Opleidingsvergoeding	1	429.511	1,0008	429.855	-10	429.845
Overige loonkosten	1	182.079	1,0008	182.225	-4	182.221
Overige kosten	1	272.199	1,0008	272.417	-11	272.406
Wagenpark						
Wagenparkvergoeding	20	39.126	1,0032	785.018	0	785.018
Productie						
Km-vergoeding brandstof	1.272.014	0,25	0,8730	274.618	1.735	276.353
Km-vergoeding materieel	1.272.014	0,27	1,0032	348.116	34	348.150
Productievergoeding rit	30.015	18	1,0032	536.989	-3	536.986
Vrije marge						
Vrije marge	1	305.629	1,0000	305.629	0	305.629
Rest vergoeding						
Afschrijving huisvesting	1	280.420	1,0032	281.318	1.206	282.524
Materiële kosten huisvesting	1	110.840	1,0032	111.195	-4	111.191
Vergoeding piketauto's	1	19.891	1,0032	19.954	0	19.954
Directie en administratie	1	988.144	1,0008	988.935	0	988.935
Rente eigen vermogen	1	0	1,0032	0	0	0
Rente vreemd vermogen	1	0	1,0032	0	0	0
Inzet door derden	1	0	1,0032	0	0	0
Controleprotocol	1	1.328	1,0032	1.332	0	1.332
Afschrijving dubieuze debiteuren	1	77.000	1,0000	77.000	0	77.000
Totaal aanvaardbare kosten 2015				16.087.071	2.425	16.089.496

Budget aanvaardbare kosten 2016

	Parameter	Parameter waarde	Index	Budget kasbasis	Nacalculatie	Herrekend budget
Loonkosten						
S&B vergoeding	1	11.049.990	1,0174	11.242.260	0	11.242.260
Vergoeding ouderenbeleid	1	409.022	1,0174	416.139	0	416.139
Opleidingsvergoeding	1	429.845	1,0174	437.324	0	437.324
Overige loonkosten	1	182.221	1,0174	185.392	0	185.392
Overige kosten	1	272.406	1,0174	277.146	0	277.146
Wagenpark						
Wagenparkvergoeding	20	39.251	1,0038	788.003	0	788.003
Productie						
Km-vergoeding brandstof	1.254.952	0,22	0,9222	251.434	0	251.434
Km-vergoeding materieel	1.254.952	0,27	1,0038	344.786	0	344.786
Productievergoeding rit	33.448	17,89	1,0038	600.679	0	600.679
Vrije marge						
Vrije marge	1	160.000	1,0000	160.000	0	72.500
Rest vergoeding						
Afschrijving huisvesting	1	282.524	1,0038	283.598	0	283.598
Materiële kosten huisvesting	1	111.191	1,0038	111.614	0	111.614
Vergoeding piketauto's	1	19.954	1,0038	20.030	0	20.030
Directie en administratie	1	988.935	1,0174	1.006.142	0	1.006.142
Rente eigen vermogen	1	0	1,0038	0	0	0
Rente vreemd vermogen	1	0	1,0038	0	0	0
Inzet door derden	1	0	1,0038	0	0	0
Controleprotocol	1	1.332	1,0038	1.337	0	1.337
Afschrijving dubieuze debiteuren	1	77.000	1,0000	77.000	0	77.000
Totaal aanvaardbare kosten 2016				16.202.883	0	16.115.383

6.2 Budgetopbouw aanvaardbare kosten meldkamer ambulancedienst

Budget aanvaardbare kosten 2015						
	Parameter	Parameter waarde	Index	Budget kasbasis	Na-calcuatie	Herkend budget
Loonkosten						
Loonkosten / meldingen t/m 25.000	25.000	34	1,0008	841.678	-30	841.648
Loonkosten / meldingen > 25.000	7.850	21	1,0008	163.377	-6	163.371
Materiële kosten						
Huisvestingskosten	1	0	1,0032	0	0	0
Onderhoud gebouwen	1	948	1,0032	951	0	951
Heffingen, belastingen en verzekeringen	1	506	1,0032	508	0	508
Energiekosten	1	2.599	1,0032	2.607	0	2.607
Verb.systeem, telefonie huur	1	14.618	1,0032	14.665	0	14.665
Verb.systeem, telefonie onderhoud	1	8.048	1,0032	8.074	-1	8.073
Onderhoudskosten GMS / meldkamer	3	8.785	1,0032	26.441	0	26.441
Onderhoudskosten GMS / centr.werkplek	1	3.207	1,0032	3.217	0	3.217
Onderhoudskosten GMS / beheerderwerkplek	1	416	1,0032	418	0	418
Mat. kosten AVLS-GIS / centr.werkplek	3	18.885	1,0032	56.837	0	56.837
Mat. kosten schoonmaak	1	2.777	1,0032	2.785	0	2.785
Mat. kosten administratie	1	22.602	1,0032	22.674	-1	22.673
Overige materiële kosten	1	4.994	1,0032	5.010	0	5.010
Controleprotocol	1	1.347	1,0032	1.351	0	1.351
Afschrijving huisvesting	1	0	1,0000	0	0	0
Afschrijving inventaris	1	10.694	1,0000	10.694	0	10.694
Verb.systeem, telefonie afschrijving	1	9.213	1,0000	9.213	0	9.213
Afschrijving GMS / meldkamer 2013	1	17.201	1,0000	17.201	0	17.201
Afschrijving GMS / meldkamer 2014	1	17.380	1,0000	17.380	-7	17.373
Afschrijving GMS / meldkamer 2015	3	5.837	1,0000	17.510	-74	17.436
Afschrijving GMS / centr.werkplek 2013	1	3.020	1,0000	3.020	0	3.020
Afschrijving GMS / centr.werkplek 2014	1	3.051	1,0000	3.051	-1	3.050
Afschrijving GMS / centr.werkplek 2015	3	1.025	1,0000	3.074	-13	3.061
Afschrijving GMS / beheerderwerkplek 2013	1	326	1,0000	326	0	326
Afschrijving GMS / beheerderwerkplek 2014	1	329	1,0000	329	0	329
Afschrijving GMS / beheerderwerkplek 2015	3	111	1,0000	332	-2	330
Afschrijving AVLS-GIS / centr.werkplek 2011	1	10.311	1,0000	10.311	0	10.311
Afschrijving AVLS-GIS / centr.werkplek 2012	1	10.558	1,0000	10.558	0	10.558
Afschrijving AVLS-GIS / centr.werkplek 2013	1	10.864	1,0000	10.864	0	10.864
Afschrijving AVLS-GIS / centr.werkplek 2014	1	10.977	1,0000	10.977	-5	10.972
Afschrijving AVLS-GIS / centr.werkplek 2015	3	3.686	1,0000	11.059	-47	11.012
Overige afschrijvingskosten (o.a. huur)	1	25.383	1,0000	25.383	0	25.383
Rentekosten	1	0	1,0000	0	0	0
Vrije marge	1	14.737	1,0000	14.737	0	14.737
Totaal aanvaardbare kosten 2015				1.326.612	-187	1.326.425

Budget aanvaardbare kosten 2016

	Parameter	Parameter waarde	Index	Budget kasbasis	Na-calcuatie	Herrekend budget
Loonkosten						
Loonkosten / meldingen t/m 25.000	25.000	34	1,0174	856.293	0	856.293
Loonkosten / meldingen > 25.000	7.850	21	1,0174	166.214	0	166.214
Materiële kosten						
Huisvestingskosten	1	0	1,0038	0	0	0
Onderhoud gebouwen	1	950	1,0038	954	0	954
Heffingen, belastingen en verzekeringen	1	508	1,0038	510	0	510
Energiekosten	1	2.607	1,0038	2.617	0	2.617
Verb.systeem, telefonie huur	1	14.666	1,0038	14.722	0	14.722
Verb.systeem, telefonie onderhoud	1	8.074	1,0038	8.105	0	8.105
Onderhoudskosten GMS / meldkamer	3	8.814	1,0038	26.542	0	26.542
Onderhoudskosten GMS / centr.werkplek	1	3.218	1,0038	3.230	0	3.230
Onderhoudskosten GMS / beheerderwerkplek	1	417	1,0038	419	0	419
Mat. kosten AVLS-GIS / centr.werkplek	3	18.946	1,0038	57.054	0	57.054
Mat. kosten schoonmaak	1	2.785	1,0038	2.796	0	2.796
Mat. kosten administratie	1	22.674	1,0038	22.760	0	22.760
Overige materiële kosten	1	5.010	1,0038	5.029	0	5.029
Controleprotocol	1	1.351	1,0038	1.356	0	1.356
Afschrijving huisvesting	1	0	1,0000	0	0	0
Afschrijving inventaris	1	10.694	1,0000	10.694	0	10.694
Verb.systeem, telefonie afschrijving	1	9.213	1,0000	9.213	0	9.213
Afschrijving GMS / meldkamer 2014	1	17.201	1,0000	17.201	0	17.201
Afschrijving GMS / meldkamer 2015	1	17.373	1,0000	17.373	0	17.373
Afschrijving GMS / meldkamer 2016	3	5.812	1,0000	17.436	0	17.436
Afschrijving GMS / centr.werkplek 2014	1	3.020	1,0000	3.020	0	3.020
Afschrijving GMS / centr.werkplek 2015	1	3.050	1,0000	3.050	0	3.050
Afschrijving GMS / centr.werkplek 2016	3	1.021	1,0000	3.063	0	3.063
Afschrijving GMS / beheerderwerkplek 2014	1	326	1,0000	326	0	326
Afschrijving GMS / beheerderwerkplek 2015	1	329	1,0000	329	0	329
Afschrijving GMS / beheerderwerkplek 2016	3	110	1,0000	330	0	330
Afschrijving AVLS-GIS / centr.werkplek 2012	1	10.311	1,0000	10.311	0	10.311
Afschrijving AVLS-GIS / centr.werkplek 2013	1	10.558	1,0000	10.558	0	10.558
Afschrijving AVLS-GIS / centr.werkplek 2014	1	10.864	1,0000	10.864	0	10.864
Afschrijving AVLS-GIS / centr.werkplek 2015	1	10.972	1,0000	10.972	0	10.972
Afschrijving AVLS-GIS / centr.werkplek 2016	3	3.671	1,0000	11.013	0	11.013
Overige afschrijvingskosten (o.a. huur)	1	25.383	1,0000	25.383	0	25.383
Rentekosten	1	0	1,0000	0	0	0
Vrije marge	1	0	1,0000	0	0	0
Totaal aanvaardbare kosten 2016				1.329.735	0	1.329.735

6.3 Verloop nog in tarieven te verrekenen financieringstekort/-overschot

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie 2013	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016
Regionale Ambulance Voorziening (RAV)				
Saldo per 1 januari	-700	-2.046	-204	297
Bij/af: financieringsverschil boekjaar	-1.332	1.281	401	-501
Bij/af: correcties voorgaande jaren	-14	252	-47	2
Bij/af: verrekend met zorgverzekeraars	0	309	147	-2.095
Saldo per 31 december	-2.046	-204	297	-2.297

-/- is te betalen + is te ontvangen van zorgverzekeraars

Het financieringstekort/-overschot bestaat uit het verschil tussen de daadwerkelijk gefactureerde ritopbrengsten in een jaar en het budget waar de ambulancedienst volgens de rekenstaat recht op heeft. Het saldo van dit tekort of overschot wordt in volgende jaren verrekend middels afrekeningen met zorgverzekeraars waar beschikkingen van de Nederlandse Zorgautoriteit aan ten grondslag liggen.

6.4 Specificatie van het financieringstekort/-overschot

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie 2013	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016
Regionale Ambulance Voorziening (RAV)				
Wettelijk budget aanvaardbare kosten	17.118	17.356	17.414	17.445
Berekende nacalculatie	56	0	0	0
Herrekend budget aanvaardbare kosten	17.174	17.356	17.414	17.445
Vergoedingen				
Basis tarief A-vervoer	12.318	11.521	11.966	12.265
Basis tarief B-vervoer	2.315	2.507	2.760	2.961
Basistarief CPA-toeslag	2.029	0	0	0
Basistarief MICU	567	524	579	895
Kilometers beladen	1.271	1.523	1.723	1.830
Tarief voorgaande jaren	6	0	-16	-5
Totaal vergoedingen	18.506	16.075	17.012	17.946
Financieringstekort / -overschot RAV	-1.332	1.281	401	-501

6.5 Investerings

		Begroting 2016 (A)	Realisatie 2016 (B)	Verschil (A-B)	Door- schuiven naar 2017
Sector Brandweer					
Automatisering	1	0	25	-25	0
Verbindingsmiddelen en communicatie- technologie	2	1.025	184	841	841
Vakbekwaamheidsmiddelen		4	0	4	0
Persoonlijke beschermingsmiddelen					
Persoonlijke uitrusting	3	95	0	95	0
Ademlucht	4	499	196	303	140
Repressieve kleding	5	380	273	107	120
Totaal persoonlijke beschermingsmiddelen		974	469	505	260
Vaartuigen					
Bepakkingen		14	13	1	0
Vaartuigen		30	0	30	0
Totaal vaartuigen		44	13	31	0
Voertuigen					
Bepakkingen	6	1.549	209	1.340	311
Voertuigen	6	2.693	903	1.790	1.844
Totaal voertuigen		4.242	1.112	3.130	2.155
Servicentra					
Verbouwingen	7	0	111	-111	0
Inventaris	7	0	137	-137	0
Totaal servicentra		0	248	-248	0
Totaal sector Brandweer		6.289	2.051	4.238	3.256
Sector GMK					
Automatisering	8	293	45	248	248
Inventaris		0	5	-5	0
Totaal sector GMK		293	50	243	248

		Begroting 2016 (A)	Realisatie 2016 (B)	Verschil (A-B)	Door- schuiven naar 2017
Sector RAV					
Automatisering	9	300	10	290	185
Communicatie- en verbindingsmiddelen		60	84	-24	0
Gebouwen		0	0	0	0
Gronden en terreinen		0	0	0	0
Inventaris		50	20	30	0
Inventaris medisch	10	500	26	474	474
Verbouwingen		20	5	15	15
Voertuigen	11	292	129	163	0
Totaal sector RAV		1.222	274	948	674
Sector Veiligheidsbureau					
Automatisering		0	0	0	0
Inventaris		0	0	0	0
Totaal sector Veiligheidsbureau		0	0	0	0
Sector GHOR					
Communicatie- en verbindingsmiddelen		5	31	-26	0
Voertuigen		60	76	-16	0
Totaal sector GHOR		65	107	-42	0
Vastgoed					
Gebouwen					
Kazernes	12	516	403	113	113
Verbouwingen	12	552	39	513	513
Totaal Vastgoed		1.068	442	626	626
Ondersteunende diensten					
Automatisering	13	307	87	220	220
Inventaris	12	291	33	258	258
Totaal ondersteunende diensten		598	120	478	478
Totaal Veiligheidsregio		9.535	3.044	6.491	5.282

Toelichting op activa met een afwijking ten opzichte van de begroting van > € 50.000,-

- 1 In de regio Nijmegen zijn de voertuigen van de Brandweer uitgerust met een verkeersbeïnvloedingsstelsel om de aanrijtijden te verkorten.
- 2 De landelijke aanbesteding voor mobilifoons (C2000) en portofoons (voor manschappen) heeft als gevolg van een kort geding wederom vertraging opgelopen. De aanbesteding is inmiddels afgerond, uitlevering vindt echter pas in 2017 plaats.
- 3 Uniformkleding wordt rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht en niet geïnvesteerd.
- 4 De vervanging van ademluchttoestellen wordt regiobreed gebundeld en komt in 2019 terug in de investeringsplanning. Dit met als doel uniformiteit en inkoopvoordeel te bewerkstelligen. De inrichting van de ademluchtwerkplaatsen wordt doorgeschoven naar 2017 (€ 140.000,-).
- 5 De investering in bluskleding heeft plaatsgevonden in 2016. Het budget voor bluslaarzen, chemiepakken en helmen wordt doorgeschoven naar 2017.
- 6 De vervanging van WTS-systemen (watertransport) is nog niet noodzakelijk en wordt doorgeschoven naar 2018 (€ 1.032.000,-). De aanbesteding voor tankautospuiten afgerond. De levering van de voertuigen en bepakkingen vindt echter pas in 2017 plaats (€ 1.426.000,- voor TS'en en € 360.000,- voor overige voertuigen). Een aantal andere investeringen zoals midlife-updates wordt doorgeschoven naar 2017 (€ 368.000,-).
- 7 Voor het creëren van servicecentra dient een aantal investeringen plaats te vinden. Deze werden grotendeels op andere plekken begroot (o.a. ademlucht).
- 8 De vervangingsinvesteringen op de GMK (Gemeenschappelijke Meldkamer) worden gedaan in overleg met de LMO (Landelijke Meldkamer Organisatie). Een deel van de investering kan vooralsnog uitgesteld worden. In 2017 zal naar verwachting in ieder geval geïnvesteerd worden in een nieuwe arbi (telefoon) centrale (€ 150.000,-).
- 9 Het vervangen van twee verkeersbeïnvloedingsstelsels wordt uitgesteld naar 2017 (€ 185.000,-). Hiermee wordt een groene golf gecreëerd voor ambulances en worden slagbomen en andere obstakels automatisch bediend. De geplande investering in het ritdatapakket is in 2016 niet nodig.
- 10 De vervanging van de mechanische hartmassage-apparaten wordt uitgesteld naar 2018 (€ 400.000,-). In afwachting van een arbo onderzoek omtrent medische brancards wordt de vervanging van brancards uitgesteld naar 2017 (€ 50.000,-).
- 11 De MICU (Mobile Intensive Care Unit) die in overleg met het UMC St. Radboud wordt aangeschaft wordt doorgeschoven naar 2018 (€ 200.000,-). In 2016 is een extra piketvoertuig aangeschaft.
- 12 De voorbereidingen voor de verbouwing aan de Professor Bellefroidstraat zijn nagenoeg afgerond. De uitgaven vinden naar verwachting in 2017 plaats en om die reden worden deze budgetten doorgeschoven.
- 13 De doorontwikkeling van het digitaal archiefpakket (€ 70.000,-) en de implementatie van ERP software (€ 150.000,-) hebben niet plaats gevonden. Het budget wordt doorgeschoven ten behoeve van de aanbesteding outsourcing ICT.

6.6 Leningen

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de langlopende leningen van de VRGZ. Alle leningen zijn afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. In 2016 is een nieuwe lening afgesloten met een waarde van € 4.000.000,-. Deze lening is aangetrokken voor de financiering van materieel.

Bedragen * € 1.000,-

Lening nr.	Startdatum	Rente %	Aflossing per jaar	Looptijd *	Restant looptijd	Hoofdsom	Stand 01-01	Aflossing 2016	Restant 31-12	Rente 2016
40.108.765	29-11-2013	2,73%		10 jaar	7 jaar	5.000	5.000	0	5.000	137
40.108.827	12-12-2013	2,33%	1/31e van hoofdsom	8 jaar	5 jaar	1.575	1.473	51	1.423	34
40.108.828	12-12-2013	2,33%	1/33e van hoofdsom	8 jaar	5 jaar	5.825	5.472	177	5.295	125
40.108.829	12-12-2013	2,53%	1/34e van hoofdsom	9 jaar	6 jaar	4.850	4.565	143	4.422	114
40.108.830	12-12-2013	2,53%	1/35e van hoofdsom	9 jaar	6 jaar	3.950	3.724	113	3.611	93
40.108.831	12-12-2013	2,73%	1/36e van hoofdsom	10 jaar	7 jaar	1.900	1.794	53	1.742	48
40.108.832	12-12-2013	2,73%	1/38e van hoofdsom	10 jaar	7 jaar	3.300	3.126	87	3.039	84
40.109.522	15-12-2014	1,99%		20 jaar	18 jaar	10.000	10.000	0	10.000	199
40.109.743	28-04-2015	1,02%		15 jaar	14 jaar	1.000	1.000	0	1.000	10
40.109.744	28-04-2015	1,10%		20 jaar	19 jaar	9.500	9.500	0	9.500	105
40.109.745	07-05-2015	0,83%		10 jaar	9 jaar	3.150	3.150	0	3.150	26
40.110.043	01-12-2016	2,26%		20 jaar	20 jaar	4.000	0	0	4.000	8
						54.050	48.805	622	52.183	982

* De rentevaste periode is gelijk aan de looptijd van de lening

6.7 Bijdrage deelnemende gemeenten

Gemeenten	Aantal inwoners ¹⁾	Totaal bijdrage 2015 inclusief overname kazernes	Gefaseerde kapitaallasten	Terugdraaien compensatie BTW over 2014 en 2015 ²⁾	Mutatie rentelast kazernes	Indexering	Correcties ³⁾	Totaal bijdrage 2016
Beuningen	25.324	1.050.610	9.732	10.149	-885	-2.227		1.067.378
Druten	18.204	780.396	0	7.276	-534	-1.601		785.538
West Maas en Waal	18.435	1.228.707	0	7.312	-2.987	-1.621		1.231.411
Buren	25.970	1.799.704	2.100	10.353	-825	-2.284		1.809.048
Culemborg	27.623	1.718.545	0	11.047	0	-2.429		1.727.163
Geldermalsen	26.309	1.750.211	0	10.490	-3.915	-2.314		1.754.473
Neerijnen	12.010	924.263	1.138	4.838	-229	-1.056		928.954
Lingewaal	11.065	981.900	1.088	4.353	-1.965	-973		984.403
Berg en Dal	34.380	1.962.794	0	13.749	-1.040	-3.024		1.972.479
Nijmegen	167.410	11.811.881	0	66.479	-13.710	-14.723	-38.339	11.811.587
Neder-Betuwe	22.565	1.492.140	0	9.024	-1.210	-1.985		1.497.969
Tiel	41.850	2.228.083	0	16.680	-1.611	-3.681		2.239.471
Wijchen	41.010	2.077.969	7.652	16.320	-2.269	-3.607		2.096.065
Heumen	16.388	1.114.293	0	6.510	-1.965	-1.441		1.117.397
Maasdriel	24.165	1.494.679	0	9.627	-1.600	-2.125		1.500.580
Zaltbommel	27.200	1.756.266	0	10.794	-1.949	-2.392		1.762.719
	539.908	34.172.442	21.710	215.000	-36.694	-47.483	-38.339	34.286.636

Alle cijfers zijn op basis van prijspeil 2016.

- ¹⁾ Bron inwonersaantallen: Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen 2015 (BRN 2015).
- ²⁾ De korting voor de compensatie van BTW is voor 2014 en 2015 bekostigd uit de in 2013 gevormde bestemde reserve compensatie-BTW. Vanaf 2016 is deze korting komen te vervallen.
- ³⁾ De bijdrage voor de gemeente Nijmegen is gecorrigeerd voor de receptietaken conform gemaakte afspraken bij regionalisering.

6.8 Bestuur en vaststelling jaarrekening

6.8.1 Algemene gegevens

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (1 januari 2011) bestaat uit de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR), de Regionale Ambulancevoorziening (RAV), Brandweer Gelderland-Zuid, de Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK), het Veiligheidsbureau, Personeel & Organisatie, Financiën & Control, Facilitaire Dienstverlening en een aantal staffuncties.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid was in 2016 werkzaam voor de gemeenten Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Berg en Dal, Heumen, Lingewaai, Maasdiel, Neder Betuwe, Neerijnen, Nijmegen, Tiel, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel. De gemeenschappelijke regeling is gevestigd in Nijmegen.

Bij wet is voorgeschreven dat het bestuur van de VRGZ bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Zij vormen het Algemeen Bestuur. Binnen dit bestuur is een aantal portefeuilles c.q. thematische verantwoordelijkheden verdeeld. Hiermee zijn geen formele besluitvormende bevoegdheden overgedragen. Elke portefeuille- of themahouder agendeert onderwerpen in het Dagelijks Bestuur en/of Algemeen Bestuur voor besluitvorming.

In algemene zin zorgt het Dagelijks Bestuur voor de voorbereiding van besluitvorming voor het Algemeen Bestuur. Het Dagelijks Bestuur fungeert als agendacommissie voor het Algemeen Bestuur. Zij beoordeelt of de aangereikte voorstellen geschikt zijn voor besluitvorming in het Algemeen Bestuur.

Voorzitter van de VRGZ is de burgemeester van Nijmegen. Plaatsvervangend voorzitter is de burgemeester van Tiel.

Per 31 december 2016 was de samenstelling van het algemeen bestuur als volgt:

Vertegenwoordiger gemeente	Naam
Beuningen	De heer C.F. van Eert
Buren	De heer J. de Boer
Culemborg	De heer R. van Schelven van 1-1-2016 tot en met 31-8-2016 De heer K.J. Vet van 1-9-2016 tot en met 31-12-2016
Druuten	De heer L.J.E.M. van Riswijk
Geldermalsen	Mevrouw M.W.M. de Vries
Berg en Dal	De heer M. Slinkman
Heumen	De heer P. Mengde
Lingewaal	Mevrouw L.H.M. van Ruijven-van Leeuwen
Maasdriel	De heer H. van Kooten
Neder-Betuwe	De heer C.W. Veerhoek
Neerijnen	De heer H. de Vries
Nijmegen	De heer H.M.F. Bruls
Tiel	De heer J. Beenakker
West Maas en Waal	De heer Th. A.M. Steenkamp
Wijchen	De heer J.Th.C.M. Verheijen
Zaltbommel	De heer A. van den Bosch

Per 31 december 2016 was de samenstelling van het dagelijks bestuur als volgt:

Functie/portefeuille	Naam
Voorzitter	De heer H.M.F. Bruls
Vicevoorzitter	De heer J. Beenakker
Financiën	Mevrouw M.W.M. de Vries
Personeel en organisatie	De heer L.J.E.M. van Riswijk

De algemeen directeur van de VRGZ is eerste adviseur van het dagelijks en algemeen bestuur van de VRGZ. De Directeur Publieke Gezondheid (DPG) geeft leiding aan de GHOR en is belast met de operationele leiding van de geneeskundige hulpverlening en in die hoedanigheid adviseur van het dagelijks en algemeen bestuur.

6.8.2 Bestuurlijke portefeuilles 2016

De leden van het algemeen bestuur zijn verantwoordelijk voor een portefeuille of een thema. De inhoudelijke discussies in het algemeen bestuur worden gefaciliteerd door de ambtelijke organisatie van de VRGZ.

Daarnaast werd ook in 2016 kruisbestuiving bewerkstelligd tussen onderwerpen van fysieke veiligheid en sociale veiligheid. Voorbeeld hiervan is de platformfunctie van het algemeen bestuur voor discussies over de transitie van de jeugdzorg, verwarde personen, vluchtelingenopvang en zelfredzaamheid en burgerparticipatie. Doel daarvan is de bestuurlijke betrokkenheid bij het zogeheten districtelijk veiligheidsoverleg (met politie en Openbaar Ministerie) te vergroten door de agenda's van fysieke en sociale veiligheid meer met elkaar te verbinden.

Naast deze meer intern gerichte betrokkenheid van de bestuurders vertegenwoordigen sommige portefeuillehouders de VRGZ in externe overleggen.

Portefeuille	Bestuurslid
Fysieke veiligheid	
Witte kolom (GHOR en ambulancevoorziening)	De heer P. Mengde
Gemeentelijke kolom	Mevrouw L.H.M. van Ruijven-van Leeuwen
Algemene Rampen en crisisbeheersing	De heer J.Th.C.M. Verheijen
Meldkamer/informatievoorziening	De heer C.F. van Eert
Evenementen	De heer A. van den Bosch
Regionale Brandweer	De heer J. Beenakker
Gelderse Commissie Veiligheid Grote Rivieren	De heer M. Slinkman
Sociale veiligheid	
Huiselijk geweld	De heer J. de Boer
Politie/RIEC (regionaal Informatie- en expertise-centrum)	De heer H.M.F. Bruls
RIEC	De heer J. de Boer
Regionaal Platform Criminaliteit	De heer J. de Boer
Stuurploeg district Gelderland-Zuid	De heer H. Verheijen
Woninginbraken	De heer C.W. Veerhoek
Veiligheidshuizen	De heer H.M.F. Bruls De heer J. Beenakker De heer P. Mengde
Georganiseerde criminaliteit	De heer J. de Boer
Drank- en horecawet/alcohol	De heer Th.A.M. Steenkamp
Veilige Publieke Taak	De heer A. van den Bosch en dhr. H.M.F Bruls
Arrondissementaal Justitieel Beraad	De heer J. Beenakker
Landelijke werkgroep Burgernet	De heer H.M.F. Bruls
Overlast als gevolg van verwarde en psychisch kwetsbare personen	Mevrouw M.W.M. de Vries
Landelijke werkgroep Burgernet	De heer H.M.F. Bruls
Veiligheidsstrategie fase 2/IVP-planvorming	De heer J. Beenakker

Met de verdeling van de portefeuilles zijn geen formele besluitvormende bevoegdheden overgedragen. Elke portefeuillehouder dient onderwerpen in het dagelijks bestuur te agenderen, ter voorbereiding op besluitvorming in het algemeen bestuur.

6.8.3 Vergaderingen

Het dagelijks bestuur en algemeen bestuur zijn in 2016 zes keer bijeen geweest. Voor het algemeen bestuur zijn daarnaast nog vier extra bijeenkomsten geweest over de thema's 'Doorontwikkeling Brandweer', 'Verbinding zorg en veiligheid in relatie tot het veiligheidshuis, Opvang vluchtelingen en Verwarde en psychisch kwetsbare personen.

6.8.4 Directie

Algemeen directeur van de VRGZ is mevrouw M.R. van Veen. De heer M. Honigh is directeur RAV. De heer D. van Zanten is regionaal commandant. Samen vormen zij het Directieteam (DT).

Mevrouw M.N. Pieters is Directeur Publieke Gezondheid (DPG). Op grond van artikel 32 van de Wet veiligheidsregio's geeft zij leiding aan de GHOR en is zij belast met de operationele leiding van de geneeskundige hulpverlening. Indien de agenda van het Directieteam (DT) daartoe aanleiding geeft, neemt de DPG deel aan het DT-overleg.

6.8.5 Goedkeuring jaarrekening

De jaarrekening 2016 wordt goedgekeurd door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid nadat de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld om hun zienswijze naar voren te brengen. De jaarrekening is door het algemeen bestuur vastgesteld op 29 juni 2017.

7 Verklaring van afkortingen

AED	Automatische Externe Defibrillator	ILB	Individueel Loopbaanbudget
AZN	Ambulancezorg Nederland	LCMS	Landelijk Crisismanagementsysteem
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten	LMO	Landelijke Meldkamer Organisatie
BDUR	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding	MICU	Mobiele Intensive Care Unit
BMT	Brandweer Management Team	MKA	Meldkamer Ambulancezorg
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen	MKB	Meldkamer Brandweer
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst	MKP	Meldkamer Politie
CAR	Collectieve arbeidsvoorwaardenregeling	MOP	Meerjarig onderhoudsplan
C&R	Crisis- en Rampen	NATVIR	Nationale test Inzake Verbindingen in Rampenbestrijding
CaCo	Calamiteitencoördinator	NTS	Nederlandse Triage Systeem
CoPI	Commando Plaats Incident	ORT	Onregelmatigheidstoeslag
DPG	Directeur Publieke Gezondheid	OvD	Officier van Dienst
DT	Directieteam VRGZ	RAV	Regionale Ambulance Voorziening Gelderland-Zuid
DTV	Directieteam Veiligheid Gelderland-Zuid	RUD	Regionale uitvoeringsdiensten
DVO	Dienstverleningsoverleg	SIV2	Snel interventie voertuig 2 personen
E&W	Elektrische en werktuigbouwkundige	TS	Tankautospuut
Fido	Wet Financiering decentrale overheden	Twaz	Tijdelijke wet ambulancezorg
GGB	Grootschalig Geneeskundige Bijstand	VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
GGD GZ	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid	VRGZ	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio	VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
GMK	Gemeenschappelijke Meldkamer	WODC	Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatie Centrum
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure	WPG	Wet Publieke Gezondheid
HRM	Human Resource Management	ZN	Zorgverzekeraars Nederland
IFV	Instituut Fysieke Veiligheid		
IKB	Individueel Keuzebudget		

